

Magdalena Tarnowska

Artyści żydowscy w Warszawie 1939–1945

Katalog

Warszawa 2015

יִיִּדִישְׁער
הַיִּסטאָרישער
אינסטיטוט
ŻYDOWSKI
INSTYTUT
HISTORYCZNY

POLSKI
INSTYTUT
STUDIÓW
NAD SZTUKĄ
ŚWIATA

Składam gorące podziękowania Żydowskiemu Instytutowi Historycznemu w Warszawie za nieodpłatne udostępnienie fotografii obiektów zamieszczonych w Katalogu.

Składam gorące podziękowania Instytutowi Jad Waszem w Jerozolimie za nieodpłatne udostępnienie fotografii obiektów zamieszczonych w Katalogu.

Układ katalogu jest chronologiczny, zgodny z kolejnością rozdziałów książki. W notach katalogowych, które tego wymagały, umieściłam krótkie opisy treści dzieł.

1

Mendel Schmierer Reif

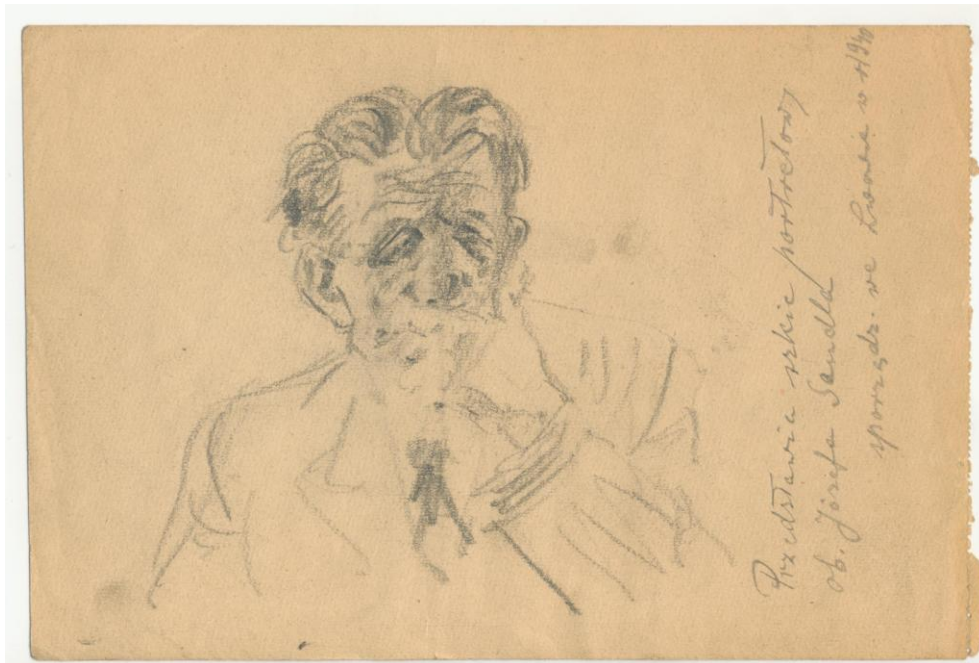
Powłóczyście spojrzenie Reifa, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis ołówkiem: „Powłóczyście spojrzenie Reifa”

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A- 1339/77

2

Mendel Schmierer Reif

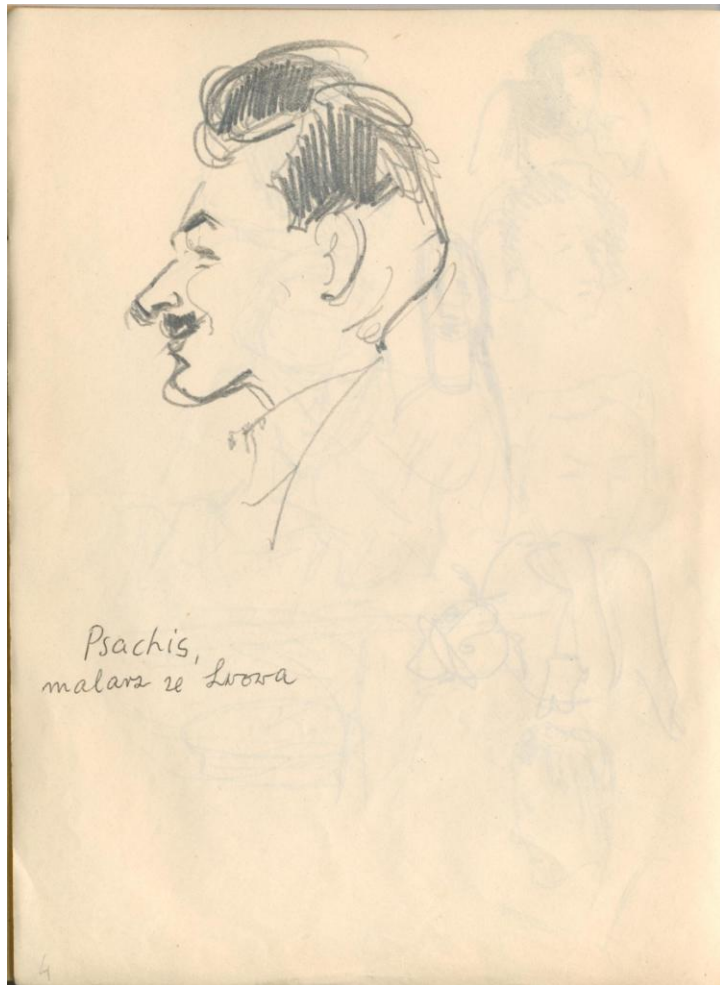
Portret Józefa Sandla, Lwów 1940

Ołówek, papier, 15,5 x 23 cm

Z prawej odrczynny napis ołówkiem: Przedstawia szkic portretowy ob. Józefa Sandla sporządzony we Lwowie 1940.

Dar 1949

MŽIH, nr inv.: A- 1038/138

3

Mendel Schmierer Reif

Mojżesz Psachis, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Psachis malarz ze Lwowa

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A-1339/4

4

Mendel Schmierer Reif

Artur Nacht-Samborski, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Artur Nacht-Samborski

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A-1339/20

5

Mendel Schmierer Reif

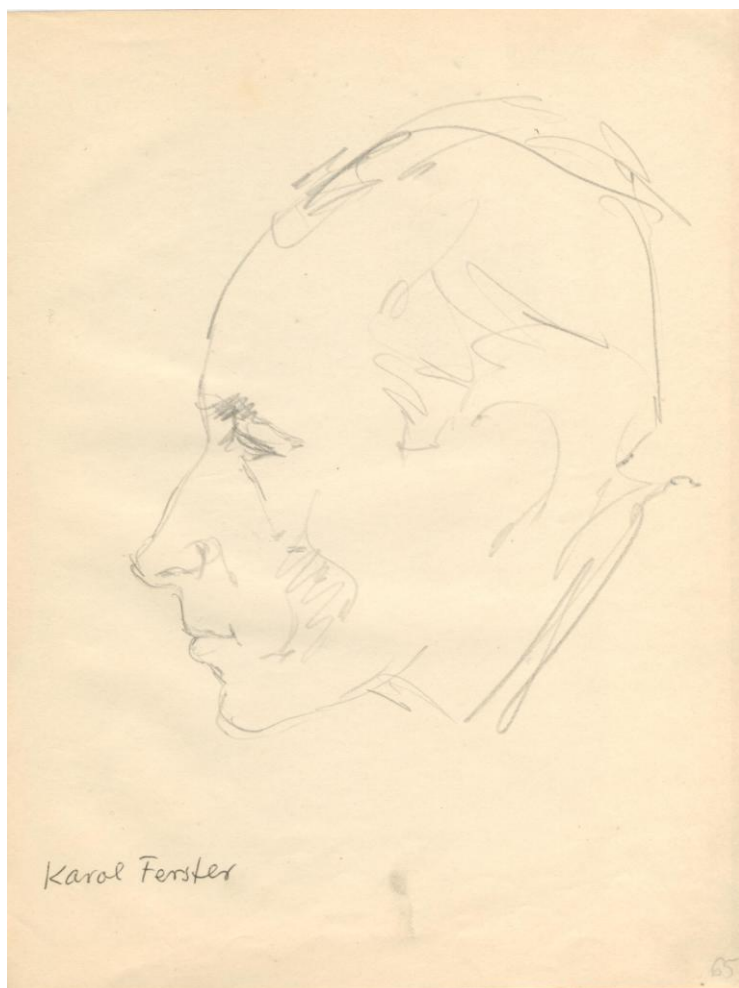
Jonasz Stern, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 × 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Jonasz Stern

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A-1339/16

6

Mendel Schmierer Reif

Karol Ferster, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 × 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Karol Ferster

Dar 1980

MŻIH, nr inw.: A-1339/36

7

Mendel Schmierer Reif

Serafina Fersterowa, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Serafina Fersterowa

Dar 1980

MŻIH, nr inw.: A-1339/37

8

Mendel Schmierer Reif

Adam Ważyk, Lwów 1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Adam Ważyk

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A-1339/45

9

Mendel Schmierer Reif

Zuzanna Ginczanka, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Zuzanna Ginczanka

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A-1339/13

10

Mendel Schmierer Reif

Kamińska – żona portiera Związku Plastyków, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

*Na dole odręczny napis długopisem: żona portiera Związku Plastyków, Kamińska
Dar 1980*

MŻIH, nr inw.: A- 1339/52

11

Mendel Schmierer Reif

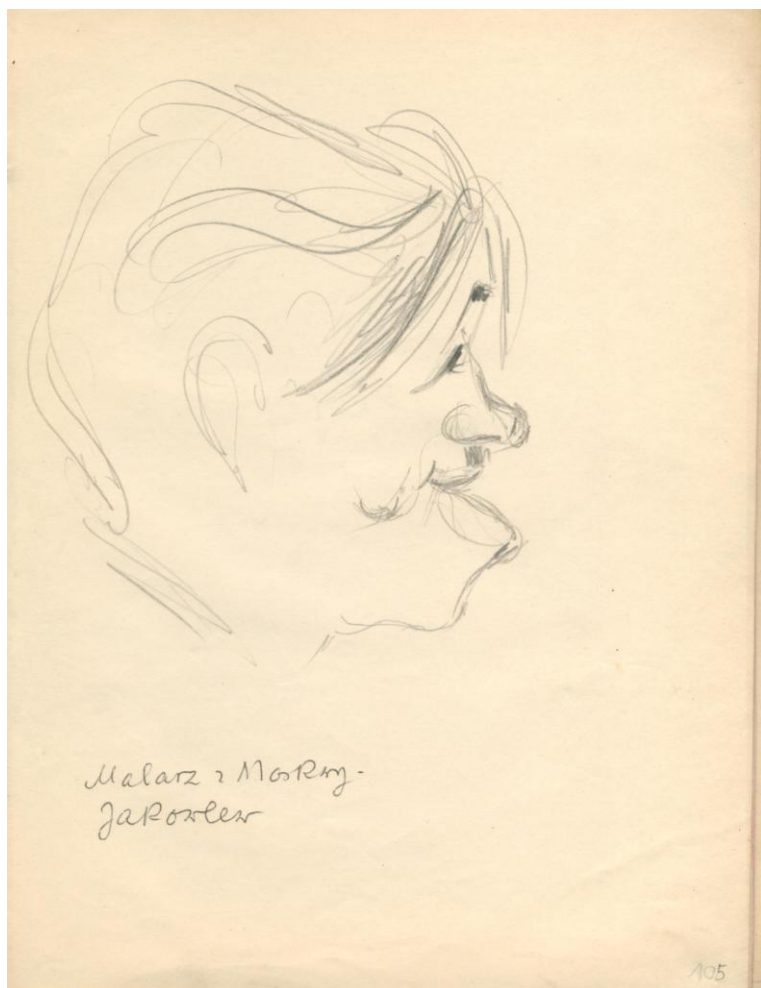
Olga Siemaszkowa, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

Na dole odręczny napis długopisem: Olga Siemaszkowa

Dar 1980

MŻIH, nr inw.: A-1339/27

12

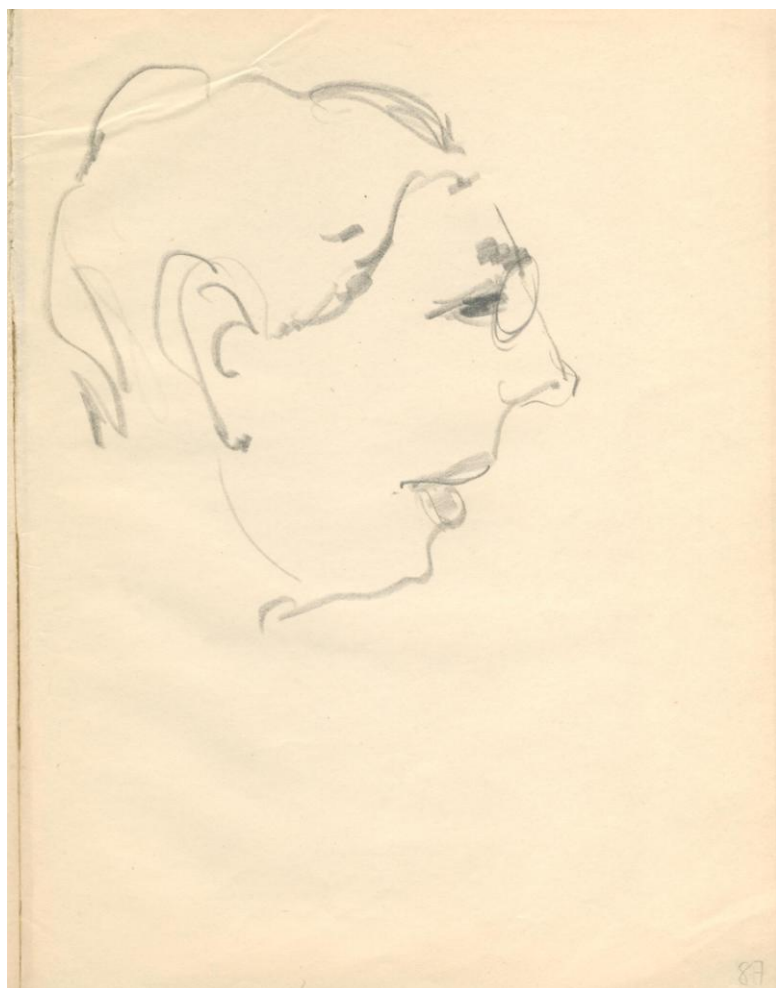
Mendel Schmierer Reif

Malarz z Moskwy, Jakowlew, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 20 x 15 cm

*Na dole odręczny napis długopisem: Malarz z Moskwy, Jakowlew
Dar 1980*

MŽIH, nr inv.: A- 1339/54

13

Mendel Schmierer Reif

Karykatura mężczyzny, Lwów 1939-1941

Ołówek, papier, 15,5 x 10 cm

Z lewej u góry odręczny napis ołówkiem:

1) Rataj Rychter 2) Rotenberg (Kozła) 3) sekcja plastyczna

Dar 1980

MŽIH, nr inv.: A- 1038/46

14

Mojżesz Rynecki

Prace przymusowe, Warszawa, 1939/1940

Akwarela, papier, 45 x 55 cm

Własność prywatna

Bibliografia:

Fotografia z: <http://rynecki.org/community-gallery/>

15

Mojżesz Rzynecki

Uchodźcy, IX 1939

Akwarela, papier, 42 x 57 cm

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: M. Rzynecki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr 2807-01

Bibliografia:

Fotografia znajduje się na: <http://rzynecki.org/community-gallery/>

16

Mojżesz Rzynecki

W schronie, ok. 1939

Akwarela, papier, 42 x 57 cm

Własność prywatna

Bibliografia:

Fotografia z: <http://rynecki.org/community-gallery/>

17

Maksymilian Eljowicz

Portret Jadwigi Frenclerowej, 1941

Olej, płótno, 44,8 × 28 cm

Sygn. z prawej u góry: M. Eljowicz

Na odwrocie naklejka: Maksymilian Eljowicz/Portret kobiety/ŻTKSP/7

Obraz zakupiony od brata malarza Hermana Eljowicza w 1947.

MŻIH, nr inw.: A-78

Jadwiga Frenclerowa, szwagierka malarza, żona Adama Frenclera. Według relacji Jadwigi Frencler został namalowany w getcie warszawskim w 1941.

Bibliografia: *Żydzi polscy*, MN Kraków, IV-VI 1989, poz. kat. 246.

18

Maksymilian Eliowicz

Portret pana Landau, 1940-1942

Olej, płótno, 62,5 x 49,3 cm

Sygn. z prawej u góry: M. Eliowicz

Dar Antoniego Landau, Warszawa ul. Rakowiecka, 1947.

*Na odwrocie naklejka: ŻTKSP/ Maksymilian Eliowicz/ Portret mężczyzny
MŻIH, nr inv.: A-54*

Portret przedstawia ojca adwokata Antoniego Landau i został namalowany w getcie warszawskim

Bibliografia: *Żydzi polscy*, MN Kraków, IV-VI 1989, poz. kat. 247.

19 a

B. Rozenfeld

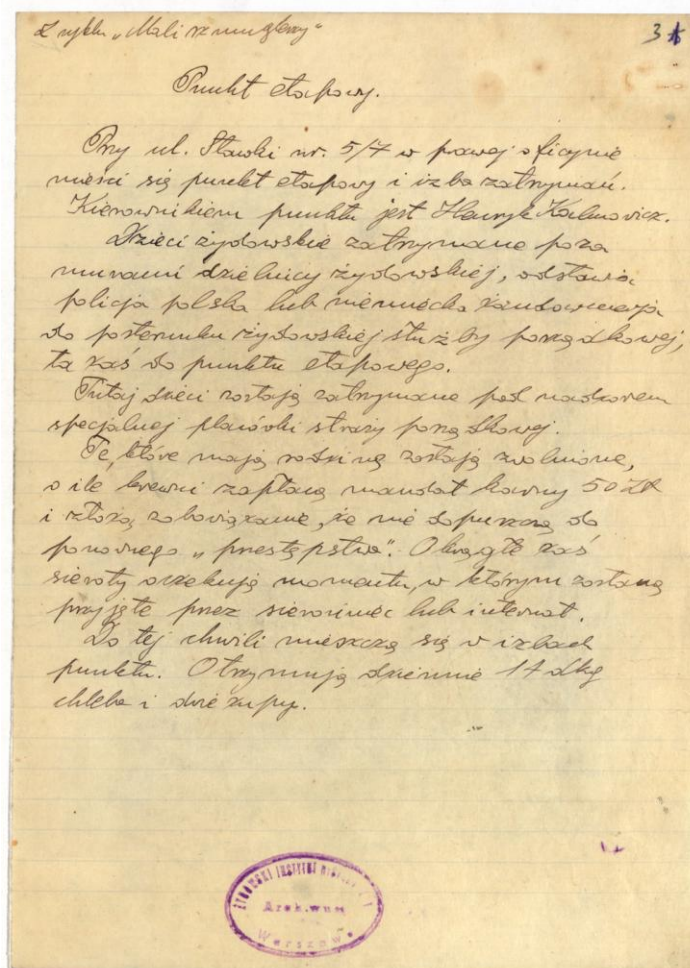
Punkt etapowy na ul. Stawki 5/7, kierownik Henryk Kalinowicz, 1941

Węgiel, papier, 20 × 15,8 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 581/1

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim*, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.143.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

19 b

B. Rozenfeld

Punkt etapowy na ul. Stawki 5/7, kierownik Henryk Kalinowicz, 1941

Papier, rkps, 21 x 29,5 cm

Archivum ŽIH, Ring. I, nr 581/1

Z cyklu „Mali szmuglerzy” / Punkt etapowy.

Przy ul. Stawki nr 5/7 w prawej oficynie mieści się punkt etapowy i izba zatrzymań. Kierownikiem punktu jest Henryk Kalinowicz. Dzieci żydowskie zatrzymane poza murami dzielnicy żydowskiej odstawia policja Polska lub niemiecka żandarmeria do posterunku żydowskiej służby porządkowej ta zaś do punktu etapowego. Tutaj dzieci zostają zatrzymane pod nadzorem specjalnej placówki straży porządkowej. Te, które mają rodzinę zostają zwolnione o ile krewni zapłacą mandat karny 50 zł i złożą zobowiązanie, że nie dopuszczą do ponownego przestępstwa. Okragle zaś sieroty oczekują momentu, w którym zostaną przyjęte przez sierociniec lub internat. Do tej chwili mieszczą się w izbach punktu. Otrzymują dziennie 14 dkg chleba i dwie zupy”.

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.142.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

20 a

B. Rozenfeld

Z cyklu szpitale – szpital po aryjskiej stronie przy Leszno 109

Węgiel, papier, 16 × 18,9 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 581/2

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inventarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

51
Kryka „Szpital”
Szpital po tamtej stronie
Przy ul. Leszno 109 poza murami dzielnicy żydowskiej w budynku dawnej kwarantanny obozowiczów istnieje od 15 X. 1941 r. filia szpitala chorób zakaźnych na Stawkach 6/8. Szpital ten mieści 216 łóżek. Naczelnym lekarzem jest dr. Lipszgat, kierownikiem gospodarczym Haller. Chorych wozi się karetka samochodowa na podstawie skierowań dawanych przez centralę na Stawkach. Lekarze, pielęgniarki, pomocnicy fizyczni zbierają się w grupy „bataliony” dla grupowego przekraczania „waczy” na rogu ul. Leszno i Żelaznej. Przemarsze tego „batalionu” do budynku szpitala odbywa się pod osłoną polskiego policjanta. Kierownik gospodarczy Haller jest Żydem z Pomorza, żona jest „Vollesdeitschin”. Ten fakt odbija się piętnem na całej gospodarce szpitala. Haller wykorzystując swój wpływ jaki posiada z racji żony aryjskiej, uzurpuje sobie uprawnienia znacznie większe niż mu się należy z racji jego stanowiska. W obrębie szpitala buduje prosiaki i gęsi, które karmi się kaszą i kartoflami. Hallerowa prowadzi w obrębie szpitala bufet i sklep spożywczy, gdzie zatrudnia dwóch pracowników opłacanych przez Gminę Żyd. Artykuły spożywcze są w dzielnicy aryjskiej znacznie tańsze niż w żydowskiej, dlatego personel szpitalny zakupuje je w dużej ilości i przynosi do dzielnicy żydowskiej. Aby zapewnić swojemu sklepowi monopol, Haller przeprowadza przed wyjściem ze szpitala rewizje osobiste personelu i rekwiruje artykuły nie zakupione u żony. Rewizje te zaczęły się w grudniu 1941 r. Dokonano je m. in. Na siostrze przełożonej Munk i siostrze Chanonin.

52
karmi się kaszą i kartoflami przeznaczając je dla
kuchni. Hallerowa prowadzi w obrębie szpitala
bufet i sklep spożywczy, gdzie zatrudnia dwóch
pracowników opłacanych przez Gminę Żyd.
Artykuły spożywcze są w dzielnicy aryjskiej
znacznie tańsze niż w żydowskiej, dlatego
personel szpitalny zakupuje je w dużej ilości
i przynosi do dzielnicy żydowskiej. Aby zapewnić
swojemu sklepowi monopol, Haller przeprowadza
przed wyjściem ze szpitala rewizje osobiste per-
sonelu i rekwiruje artykuły nie zakupione u żony.
Rewizje te zaczęły się w grudniu 1941 r. Dokonano je
m. in. Na siostrze przełożonej Munk i siostrze Chanonin.
W przedwybranych sklepach prowadzonych przez
kuchnię i sklep spożywczy, powstała postać jak
u p. wydziału kucelowej L. Gmężki o której powo-
dowało się w tym samym czasie zapytać siostrę
Chanonin.
Lata mroźne prowadzą przez mieszkańców dla których
znajdują się w szpitalu i sklepie przy ulicy Halle
nowej.
Szpital to tak naprawdę jest przez otwarcie wstąpienia
o zdrowie przed gościem Haller, to wstępnie
wtedy jakimi dysponuje żona z nią
wtedy podlega.

20 b

B. Rozenfeld

Z cyklu szpitala – szpital po aryjskiej stronie przy Leszno 109

Papier, rkps, 21 x 29,5 cm

Archivum ŻIH, Ring, I, nr 581/2

Z cyklu: „Szpital”

Szpital po tamtej stronie.

Przy ulicy Leszno 109 poza murami dzielnicy żydowskiej w budynku dawnej kwarantanny obozowiczów istnieje od 15 X. 1941 r. filia szpitala chorób zakaźnych na Stawkach 6/8. Szpital ten mieści 216 łóżek. Naczelnym lekarzem jest dr. Lipszgat, kierownikiem gospodarczym Haller. Chorych wozi się karetka samochodowa na podstawie skierowań dawanych przez centralę na Stawkach. Lekarze, pielęgniarki, pomocnicy fizyczni zbierają się w grupy „bataliony” dla grupowego przekraczania „waczy” na rogu ul. Leszno i Żelaznej. Przemarsze tego „batalionu” do budynku szpitala odbywa się pod osłoną polskiego policjanta. Kierownik gospodarczy Haller jest Żydem z Pomorza, żona jest „Vollesdeitschin”. Ten fakt odbija się piętnem na całej gospodarce szpitala. Haller wykorzystując swój wpływ jaki posiada z racji żony aryjskiej, uzurpuje sobie uprawnienia znacznie większe niż mu się należy z racji jego stanowiska. W obrębie szpitala buduje prosiaki i gęsi, które karmi się kaszą i kartoflami. Hallerowa prowadzi w obrębie szpitala bufet i sklep spożywczy, gdzie zatrudnia dwóch pracowników opłacanych przez Gminę Żyd. Artykuły spożywcze są w dzielnicy aryjskiej znacznie tańsze niż w żydowskiej, dlatego personel szpitalny zakupuje je w dużej ilości i przynosi do dzielnicy żydowskiej. Aby zapewnić swojemu sklepowi monopol, Haller przeprowadza przed wyjściem ze szpitala rewizje osobiste personelu i rekwiruje artykuły nie zakupione u żony. Rewizje te zaczęły się w grudniu 1941 r. Dokonano je m. in. Na siostrze przełożonej Munk i siostrze Chanonin.

Nieprzychylnych sobie pracowników zwalnia z pracy zarzucając im niepopelnione przestępstwa, jak n.p. urzędnika kancelarii oskarżając go o deprawowanie i demoralizację jego aryjskich dzieci. Cały szereg produktów przeznaczonych dla chorych dzieci znajduje się w sprzedaży w sklepie prywatnym Hallerowej. Wszystko to tolerowane jest przez władzę żydowskie w obawie przed groźbami Hallera, że wykorzysta wpływy jakimi dysponuje żona z racji swego pochodzenia”.

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

21 a

B. Rozenfeld

Pogrzeb wózkarzowej

Węgiel, papier, pastel, 17,8 x 25,5 cm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 581/3

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim*, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.145.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

Pogrzeb wózkarzowej.

Wózkarz z Muranowskiej, Ber Ajzensztat różne trupy woził na swym wózku.

Kiedyś manufakturę na Nalewki i Pawia, skórę na Franciszkańską, blachę na Grzybowską, potem gdy nastaly przesiedlenia, woził szafy, łóżka, kozetki, stoły i całą żydowską biedotę.

Dziś 23 listopada 1941 r. 42 letni

Ber Ajzensztat, który już 15 lat zna rzemiosło wózkarsza pierwszy raz wozil coś o czym nigdy nie myślał. — Wozil trupa swej własnej żony zmarłej z głodu i wycieńczenia w piwnicznej izbie.

Bezskutecznie biegat przez 3 dni po różnych instytucjach dla uzyskania 20 zł potrzebnych na oplacenie pogrzebu.

Teraz on wraz z jedynym synkiem 7-mio letnim Josefy odwozi swoją żonę na cmentarz.

21 b

B. Rozenfeld

Pogrzeb wózkarzowej

Papier, rkps, 21 x 29,5 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 581/3

Pogrzeb wózkarzowej.

Wózkarz z Muranowskiej, Ber Ajzensztat różne trupy woził na swym wózku.

Kiedyś manufakturę na Nalewki i Pawia, skórę na Franciszkańską, blachę na Grzybowską, potem gdy nastaly przesiedlenia woził szafy, łóżka, kozetki, stoły i całą żydowską biedotę. Dziś 23 listopada 1941 r. 42 letni Ber Ajzensztat, który już 15 lat zna rzemiosło wózkarsza pierwszy raz wozil coś o czym nigdy nie myślał. — Wozil trupa swej własnej żony zmarłej z głodu i wycieńczenia w piwnicznej izbie.

Bezskutecznie biegat przez 3 dni po różnych instytucjach dla uzyskania 20 zł potrzebnych na oplacenie pogrzebu.

Teraz on wraz z jedynym synkiem 7-mio letnim Josefy odwozi swoją żonę na cmentarz.

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.144.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inventarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

22 a

B. Rozenfeld

Z cyklu Mali szmuglerzy, Chaim Sztorkman 10 letni szmugler złapany przez polskiego policjanta, trzymany na ul. Stawki 5/7 – skoczył z trzeciego piętra i umarł, 14 XII 1941

Węgiel, pastel, papier, 18,3 x 15,6 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 581/4

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.143.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

Z cyklu „Mali szmuglerzy”

Chaimek Sztorkman.

Dnia 14. XII. 1941 r. został w Warszawie na Pradze zatrzymany przez polską policję 10-cio-letni Chaimek Sztorkman sierota.

Odstawiono go do Izby zatrzyman punkt etapowego w dzielnicy żydowskiej przy ul. Stawki nr. 5/7. Punkt ten służył między innymi jako więzienie dla dzieci żydowskich, które zostają schwyte poza granicami dzielnicy żydowskiej.

Żydowska straż porządkowa oświadczyła chłopcu, że jeśli zapłaci „mandat karny” w wysokości 50 zł będzie zwolniony – jeśli nie, będzie go więzić 6 miesięcy.

Pod wieczór gdy inne dzieci w celi w której znajdował się Chaimek zostały przeniesione, Chaimek w zamiarze ucieczki wybił szybę. Za to został pobity przez żydowską służbę porządkową i dla bezpieczeństwa i dla bezpieczeństwa przeniesiony do sali na III piętrze.

O godzinie 6.30 Chaimek zdecydował się uciec i mimo świadomości, że znajduje się na III-cim piętrze wyskoczył oknem na bruk podwórza.

Przeniesiony do pobliskiego szpitala chorób zakaźnych - Stawki 6/8 został w następstwie wypadku skierowany do szpitala chirurgicznego na ósmym piętrze pod drugim stworem, wzd. strony porządkowej dnia 16. XII. 1941 r. zabrakowało żyć.

22 b

B. Rozenfeld

Z cyklu Mali szmuglerzy, Chaim Sztorkman 10 letni szmugler złapany przez polskiego policjanta, trzymany na ul. Stawki 5/7 – skoczył z trzeciego piętra i umarł, 14 XII 1941

Papier, rkps, 21 x 29,5 cm

Archiwum ŻIH, Ring, I, nr 581/4

Z cyklu „Mali szmuglerzy”

Chaimek Sztorkman.

Dnia 14. XII. 1941 r. został w Warszawie na Pradze zatrzymany przez polską policję 10-cio-letni Chaimek Sztorkman sierota. Odstawiono go do Izby zatrzyman punkt etapowego w dzielnicy żydowskiej przy ul. Stawki nr 5/7. Punkt ten służył między innymi jako więzienie dla dzieci żydowskich, które zostają schwyte poza granicami dzielnicy żydowskiej.

Żydowska straż porządkowa oświadczyła chłopcu, że jeśli zapłaci „mandat karny” w wysokości 50 zł - jeśli nie, będą go więzić 6 miesięcy. Pod wieczór gdy inne dzieci w celi w której znajdował się Chaimek zostały przeniesione, Chaimek w zamiarze ucieczki wybił szybę. Za to został pobity przez żydowską służbę porządkową i dla bezpieczeństwa i dla bezpieczeństwa przeniesiony do sali na III piętrze. O godzinie 6.30 Chaimek zdecydował się uciec i mimo świadomości, że znajduje się na III-cim piętrze wyskoczył oknem na bruk podwórza. Przeniesiony do

pobliskiego szpitala chorób zakaźnych - Stawki 6/8 zostaje następnie przewieziony rykszą do szpitala chirurgicznego na Lesznie, gdzie pod czujną strażą żyd. straży porządkowej dnia 16.XII.1941 r. zakończył życie.

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim*, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.144.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

23 a

B. Rozenfeld

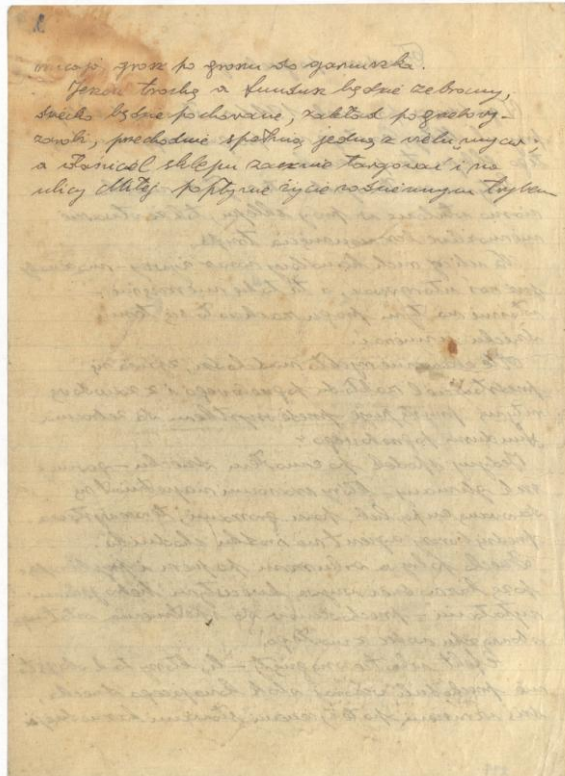
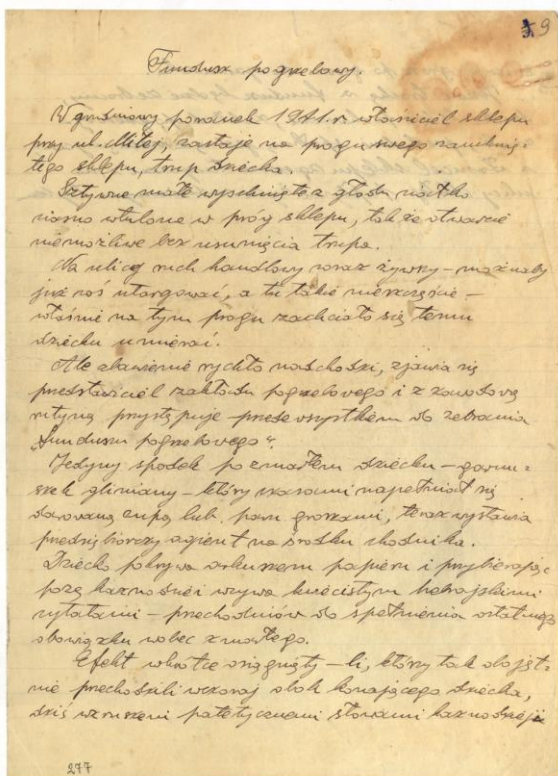
Fundusz pogrzebowy przed sklepem na Milej, XII 1941

Węgiel, papier, 17,8 x 20,9 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 581/5

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim*, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.146; B. Engelking, J. Leociak, *Getto warszawskie: przewodnik po nieistniejącym mieście*, Warszawa 2001, s. 526.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

23 b

B. Rozenfeld

Fundusz pogrzebowy przed sklepem na Milej, XII 1941

Papier, rkps, 21 x 29,5 cm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 277/5

Fundusz pogrzebowy.

W grudniowy poranek 1941 r. właściciel sklepu przy ul. Milej zastaje na progu swego zamkniętego sklepu, trup dziecka. Sztymne małe wyschnięte z głodu ciało ciasno utulone w próg sklepu, tak, że otworzenie niemożliwe bez usunięcia trupa. Na ulicy ruch handlowy coraz żywszy – można by już coś utargować, a tu takie nieszcześnie –właśnie na tym progu zachciało się temu dziecku umierać. Ale zbawienie rychło nadchodzi, zjania się przedstawiciel zakładu pogrzebowego i z zawodową rutyną przystępuje przede wszystkim do zebrania „funduszu pogrzebowego”. Jedyny spadek po zmarłym dziecku – garnuszek gliniany – który czasami zapełniał się darowana zupą lub paroma groszami teraz wystawia przedsiębiorczy agent na środek chodnika. Dziecko pokrywa arkuszem papieru i przybierając pozę kszesnicy wzywa knieciowymi hebrajskimi cytatami – przechodniów do spełnienia ostatniego obowiązku wobec zmarłego.

Efekt wkrótce osiągnięty – ci, którzy tak obojętnie przechodzili wczoraj obok konającego dziecka, dziś wzruszeni patetycznymi słowami kszesnicy wrzucają grosz po groszu do garnuszka. Jeszcze troszkę a fundusz będzie zebrany, dziecko będzie pochowane, zakład pogrzebowy zarobi, przechodnie spełnią jedną z wielu „mycw”, a właściciel sklepu zacznie targować i na ulicy Milej popłynie życie codziennym trybem.

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy. Dzieci — tajne nauczanie w getcie warszawskim, oprac.. R. Sakowska, red. nauk. F. Tych, Warszawa 2000, s.146.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inventarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 261.

24

Dwa okna witrażowe w biurze Adama Czerniakowa: pierwsze- za biurkiem Prezesa Judenratu, podzielone na 4 części dwie mniejsze u góry i dwie większe na dole – przedstawiające prawdopodobnie postać Jakuba; na przyległej ścianie z prawej strony okno podzielone na 6 części z niezidentyfikowanymi scenami figuralnymi.

Witraże zostały uwiecznione w niemieckim filmie propagandowym kręconym w getcie w maju 1942 roku. Film dostępny jest na stronie internetowej United States Holocaust Memorial Museum [Muzeum Holocaustu] w Waszyngtonie: www.ushmm.org/online/film/detail.php?file_num=1645

25

*Plakat Miesiąca dziecka, 1942,
Troje dzieci siedzących pod napisem w j. żydowskim: Kinder Derwort Hilf*

Plakat uwieczniony został w niemieckim filmie propagandowym kręconym w getcie w maju 1942 roku. Film dostępny jest na stronie internetowej United States Holocaust Memorial Museum [Muzeum Holocaustu] w Waszyngtonie: www.ushmm.org/online/film/detail.php?file_num=1645

26

Witold Lewinson

Miesiąc Dziecka, 1942

Ołówek, papier, 6,5 x 7,9 cm

MŻIH, nr inw.: B-504/1

Rysunki w brulionie. Na okładce napis wykonany ołówkiem:

„Rysował naręczony panny Hinterhof w 1942 roku p. Lewinson w dzielnicy żydowskiej w firmie „Zwój” wł. E. Dłużyński, Warszawa, ul. Żelazna 58 A.

Świadkowie żyjący:

Pp Gutowski pracownik CZPW

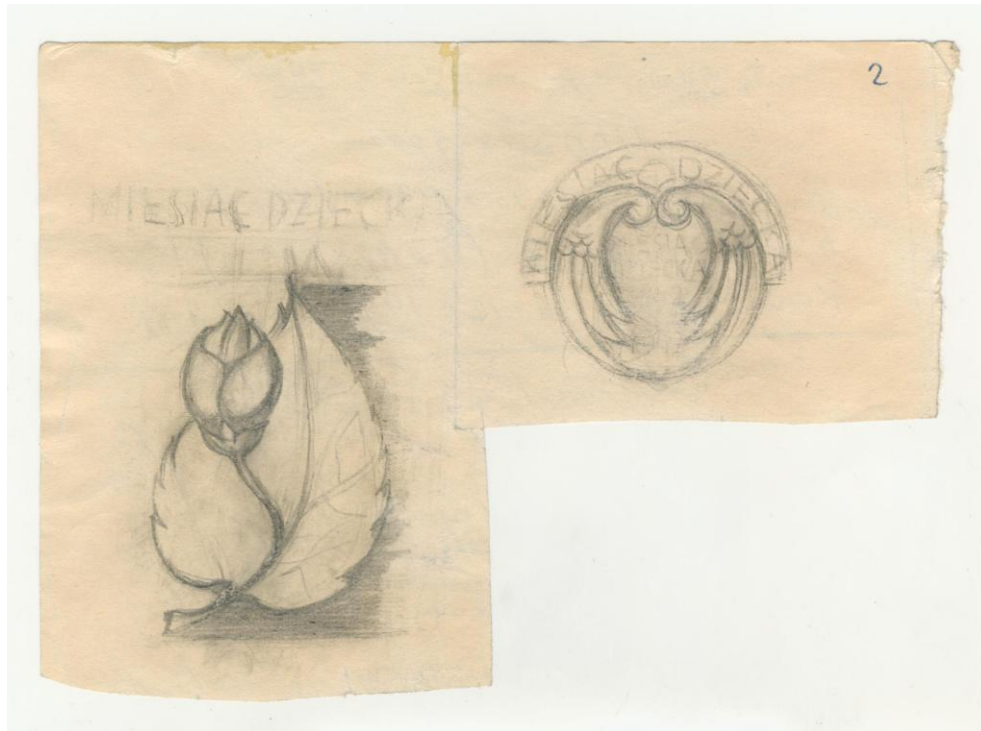
Albert zam. w Łodzi

Cajtung zam. w Warszawie

Pani Wajman zam. w Warszawie

Pan Łączyński zam. w Radomiu

Pan Kapłan zam. w Warszawie”

27

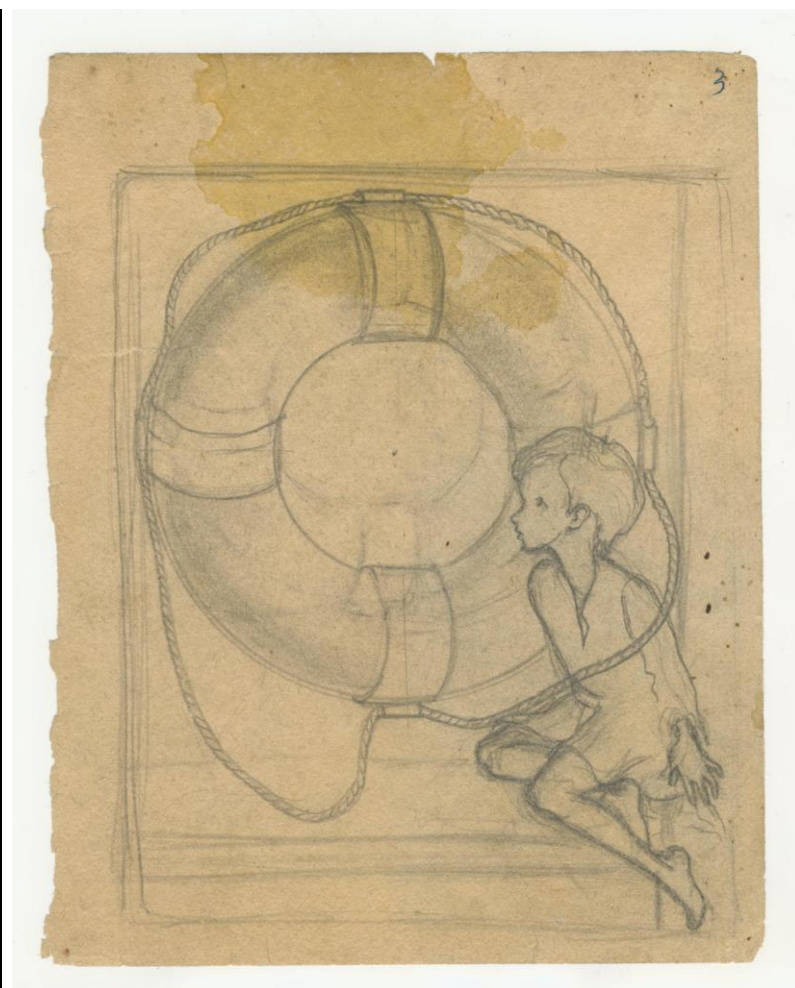
Witold Lewinson

Miesiąc Dziecka, 1942

Ołówek, papier, 11,6 x 15,8 cm, 6,2 x 8 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/2

Projekt plakatu na Miesiąc Dziecka, 1942.

28

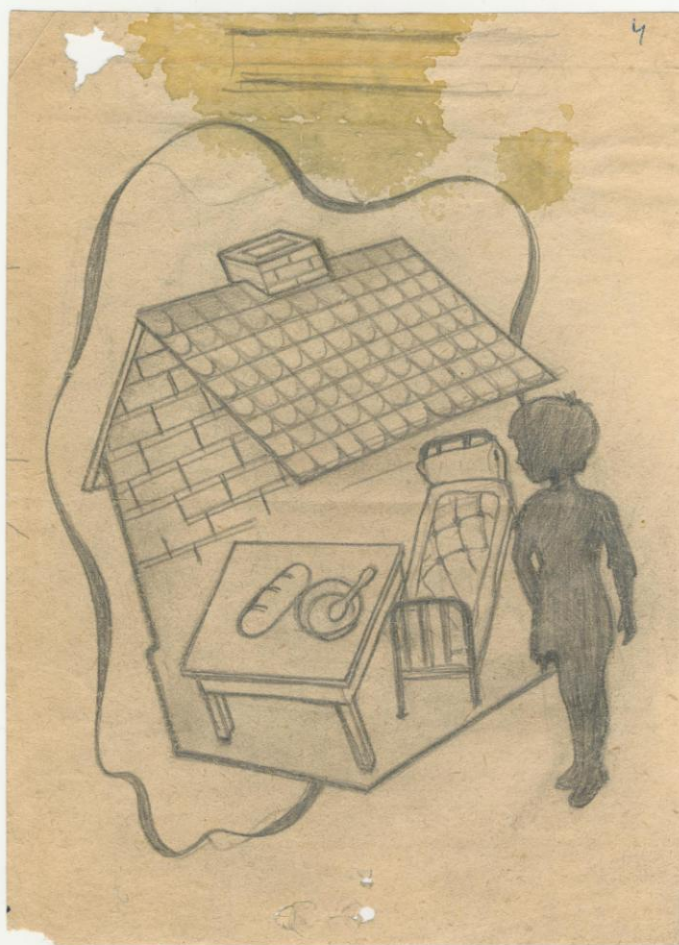
Witold Lewinson

Ratować dzieci, 1942

Ołówek, papier, 20 x 15,6 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/3

Projekt plakatu na Miesiąc Dziecka, 1942.

29

Witold Lewinson

Marzenie dziecka, 1942

Ołówek, papier, 17 × 12,4 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/4

Projekt plakatu na Miesiąc Dziecka, 1942.

30

Witold Leninson
Brzezienna, 1942
Ołówek, papier, 20,5 x 16,4 cm
MŻIH, nr inv.: B-504/5

31

Witold Lewinson

Choroba głodowa, 1942

Ołówek, papier, 20 × 15,5 cm

MŽIH, nr inv.: B-504/6

32

Witold Lewinson

Macierzyństwo, 1942

Ołówek, papier, 19 × 14,6 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/7

Bibliografia: Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 54.

33

Witold Lewinson
Sprzedawca, 1942
Ołówek, papier, 20 x 16 cm
MŻIH, nr inv.: B-504/8

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 645.*

34

Witold Lewinson

Sprzedawca słodyczy, 1942

Olówek, papier, 19,3 x 16 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/9

Bibliografia: *Żydzi polscy*, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 646;
Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 55.

35

Witold Lewinson

Sprzedawczyni warzyw, 1942

Ołówek, papier, 20,4 x 164 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/10

36

Witold Lewinson

Funkcjonariusz, 1942

Ołówek, papier, 19,3 x 16 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/11

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 647.*

37

Witold Lewinson

Sprzedawca tzw. „reżniak”, 1942

Ołówek, papier, 18,6 x 16 cm

MŻIH, nr inw.: B-504/12

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta*, poz. kat. 648.

38

Witold Lewinson

Nędzarz [Młody mężczyzna], 1942

Ołówek, papier, 19 x 16,3 cm

MŻIH, nr inw.: B-504/13

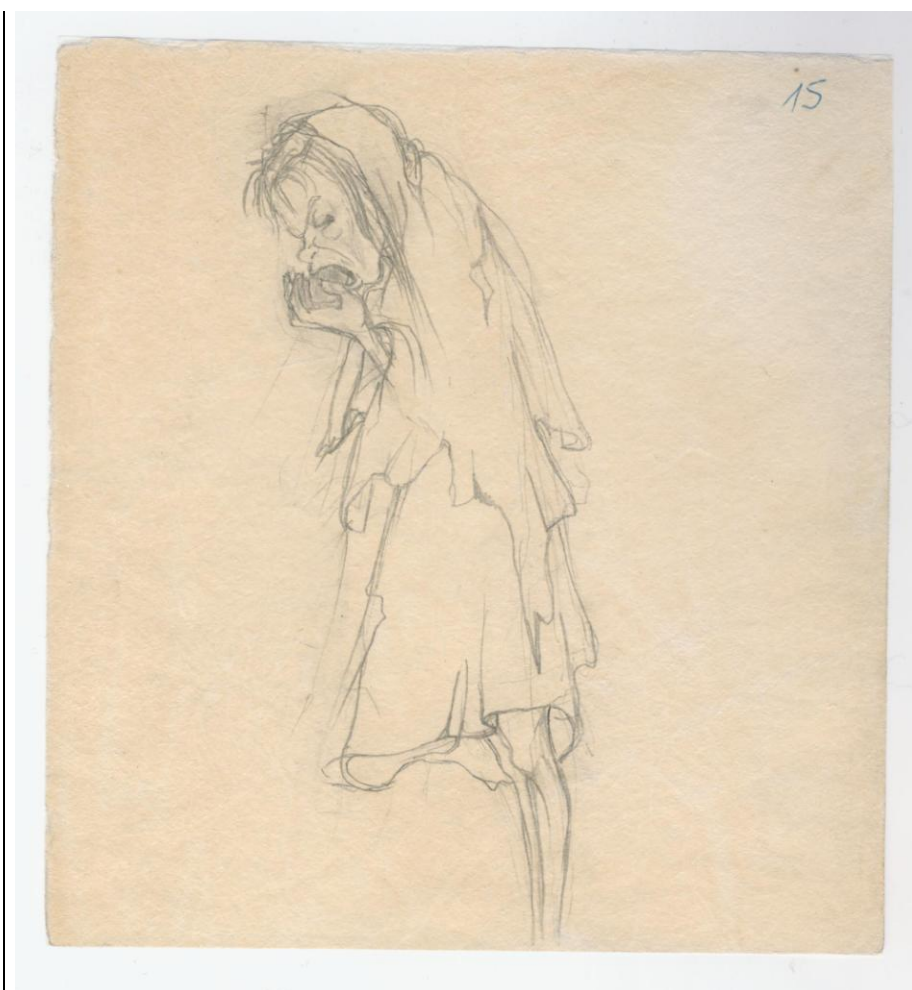
39

Witold Lewinson

Starzec, 1942

Olówek, papier, 18,5 x 16 cm

MŽIH, nr inv.: B-504/14

40

Witold Lewinson

Głód, 1942

Ołówek, papier, 16,5 x 15,5 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/15

*Bibliografia: Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 649;
Męczeństwo i zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej, opr. I. Maciejewska, Warszawa 1988, il. s. 166.*

41

Witold Lewinson

Sklepiarka, 1942

Ołówek, papier, 18 x 16,6 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/16

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 650.*

42

Witold Lewisnosn

Głodne dziecko, 1942

Ołówek, papier, 20 × 15,6 cm

MŽIH, nr inv.: B-504/17

Bibliografia: Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 651; Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 52.

43

Witold Lewinson

Bezdomne dziecko, 1942

Ołówek, papier, 17,8 x 16,2 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/18

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 652.*

44

Witold Lewinson

Aby żyć..., 1942

Ołówek, papier, 17,5 x 16,2 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/19

Bibliografia: Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 653; Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 50; Męczeństwo i zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej, opr. I. Maciejewska, Warszawa 1988, il. s. 114.

Witold Lewinson

Mała żebraczka, 1942

Ołówek, papier, 20,3 x 16,2 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/20

Wyniszczona głodem dziewczyna, okryta nystarzypioną chustą, z bosymi stopami owiniętymi szmatami, nyciaga rękę po jałmużnę.

Bibliografia: Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 53;

Meczeństwo i zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej, opr. I. Maciejewska, Warszawa 1988, il. s. 140.

Witold Lewinson

Nocleg bezdomnego dziecka, 1942

Ołówek, papier, 20 x 15,5 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/21

Bibliografia: Meczeństwo i zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej, opr. I. Maciejewska, Warszawa 1988, il. s. 106.

47

Witold Lewinson

Bezdomne dziecko, 1942

Ołówek, papier, 20 × 15,8 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/22

*Bibliografia: Polish Jew an Outline Portrait, Polish Cultural Institute in London, IV-V 1993, poz. kat. 51;
Mężęństwo I zagłada Żydów w zapisach literatury polskiej, opr. I. Maciejewska, Warszawa 1988, il. s. 208.*

48

Witold Lewinson

Zziębniety chłopiec, 1942

Ołówek, papier, 20 × 15,8 cm

MŻIH, nr inv.: B-504/23

Bibliografia: *Żydzi polscy, grudzień 1989 – luty 1990, MN Kraków, CBWA Zachęta, poz. kat. 654.*

49

Mary Berg

Niemiec zabijający na ulicy kobietę i mężczyznę, 1940-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: Mary Berg

Ilustracja w: M. Berg, Dziennik z getta warszawskiego, Warszawa 1983.

50

Mary Berg

Dzieci grzebiące w śmietniku, 1940-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: Mary Berg

Ilustracja w: M. Berg, Dziennik z getta warszawskiego, Warszawa 1983.

51

Mary Berg

Skrzypek grający na podwórzu kamienicy, kobieta zbierająca datki, 1940-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: Mary Berg

Ilustracja w: M. Berg, Dziennik z getta warszawskiego, Warszawa 1983.

52

Teofila Reich

Przeprowadzka do getta, 1940

Napis w lewym, dolnym rogu: PRZEPROWADZKA DO GETTA

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es gewen, Buenos Airse 1948

53

Teofila Reich

Rejestracja do prac przymusowych, 1940

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es genen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

54

Teofila Reich

Głodujące dzieci, 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es genen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

55

Teofila Reich

Odrobinę litości..., 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Trójka dzieci umierających z głodu pod murem getta.

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es gewen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

56

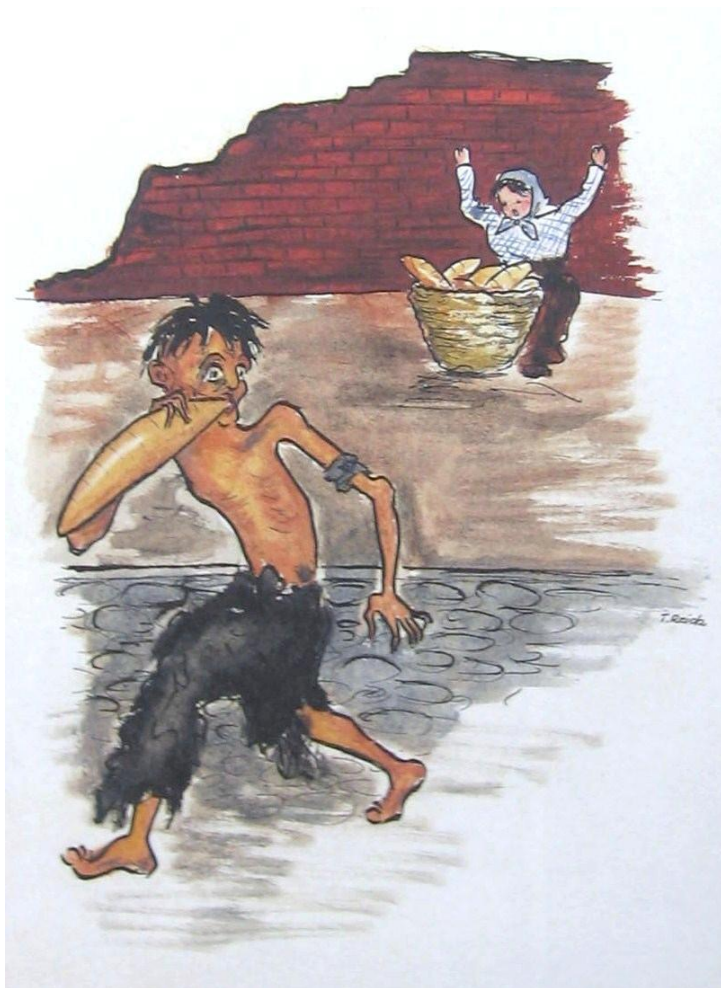
Teofila Reich

Głodujące dzieci, 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Dzieci stoja przed witryna piekarni.

Ilustracja w: J. Turkow, Azoj iz es gwen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

57

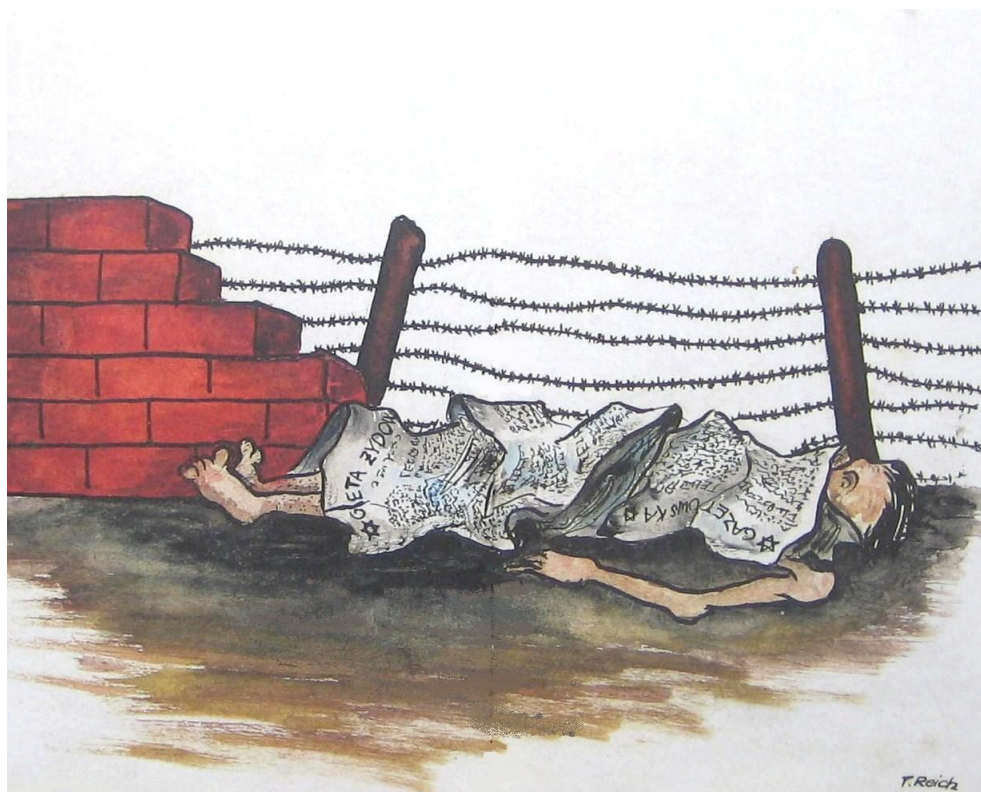
Teofila Reich

Chapaczą, 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Obdarty chłopiec ucieka z ukradzionym chlebem.

Instrucja w: Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

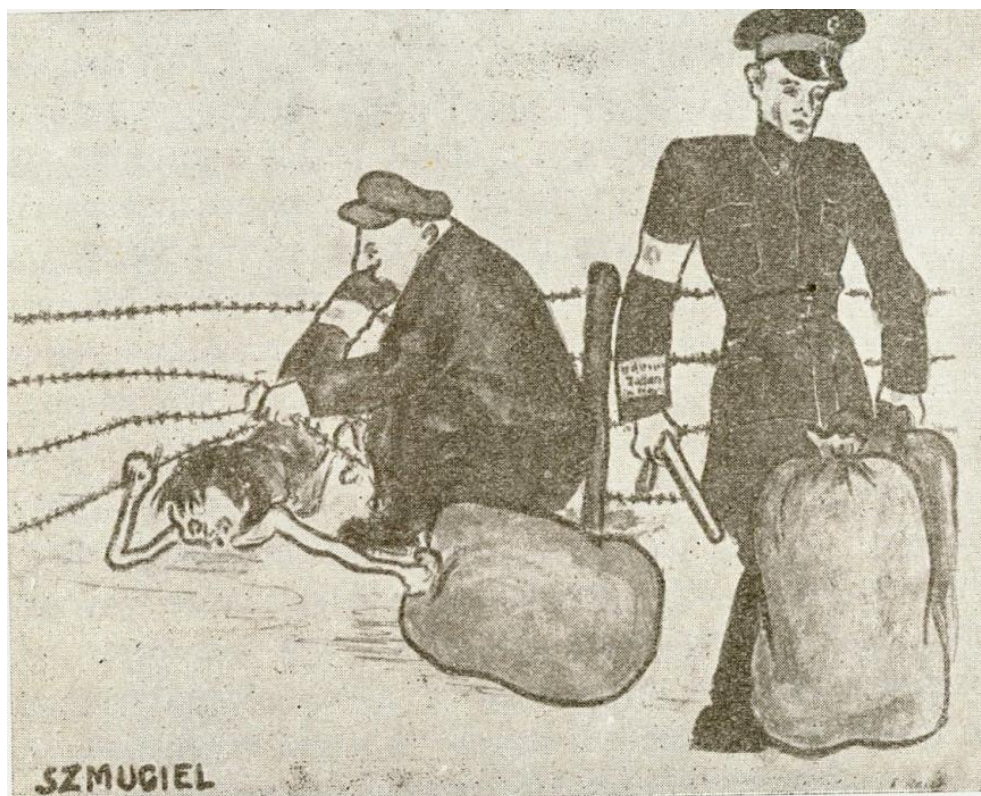
58

Teofila Reich

Ciało zmarłego z głodu przykryte „Gazetą Żydowską”, 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es gewen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

59

Teofila Reich

Szmugiel, 1941-1942

Napis w lewym, dolnym rogu: SZMUGIEL

Chłopiec złapany na szmuglu przez dwóch porządkowych.

Ilustracja w: J. Turkow, Azoj iż es gwen, Buenos Aires 1948

60

Teofila Reich

Zakłady pogrzebowe Pinkierta przy pracy, [Wóz ze zwłokami], 1941-1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es gewen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

61

Teofila Reich

Naziści filmują tańczących Żydów, 1942

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ilustracja w: J. Turkon, Ażoj iż es gewen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

62

Teofila Reich

Droga na Umschlagplatz

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Instrucja w: J. Turkow, Ażoj iż es genen, Buenos Aires 1948

63

Teofila Reich

Umschlagplatz

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Ludzie z tobołkami oczekują n transport.

Ilustracja w: J. Turkow, Ażoj iż es genen, Buenos Aires 1948, Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

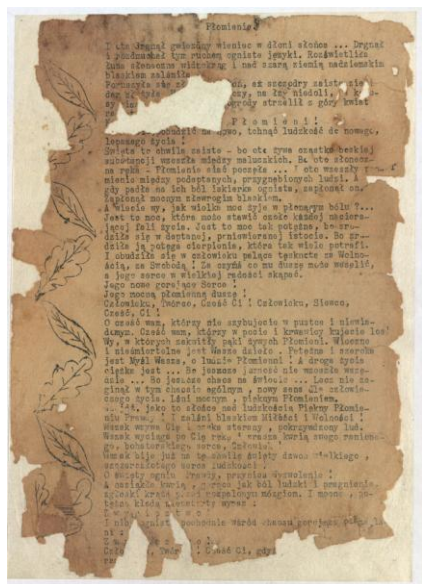
64

Teofila Reich

Umschlagplatz, selekcja

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: T. Reich

Iustracja w: Es war der letzte Augenblick. Leben im Warschauer Getto. Aquarelle von Teofila Reich-Ranicki und Texte von Hanna Krall, Stuttgart; München, 2000.

65

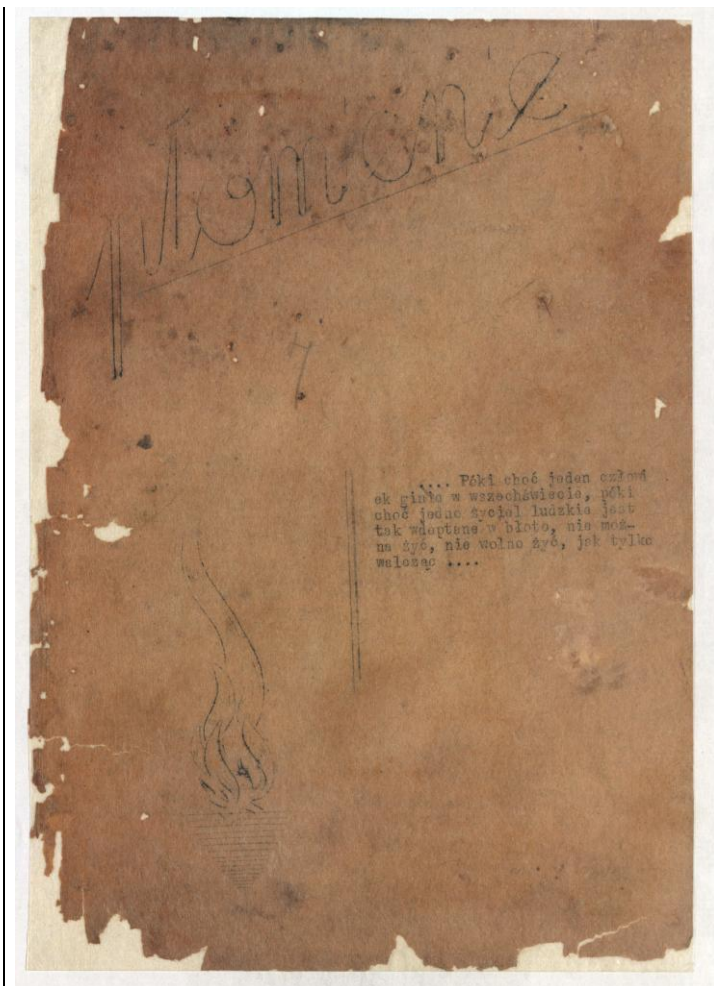
„Płomień” 1940, nr 1, z 1 IX

Strona z bordiurą z liści dębonych

Oryginał, mps powielany, j. pol., 200 × 280 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1325

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 1, s. 87-98. *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawany, Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 508.

66

„Płomienie” 1940, nr 2, z. X

Strona tytułowa z tytułem pisma i palącym się zniczem

Oryginał, mps powielany, j. pol., 200 × 280 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1326

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 1, s. 131-147; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 508.

67

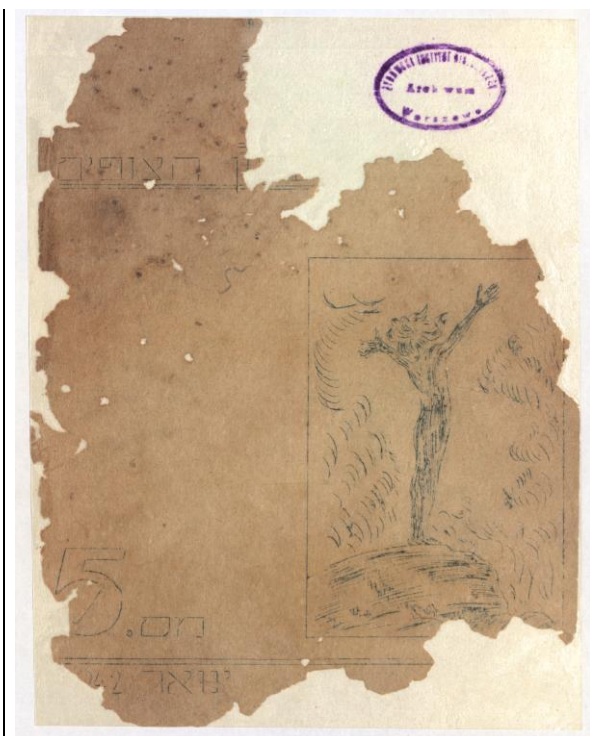
„El Al” 1941, nr 4, z. XI

Strona tytułowa z przedstawieniem osadnika z kilofem.

Oryginał, mps powielany, j. hebr., 205 × 283 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

68

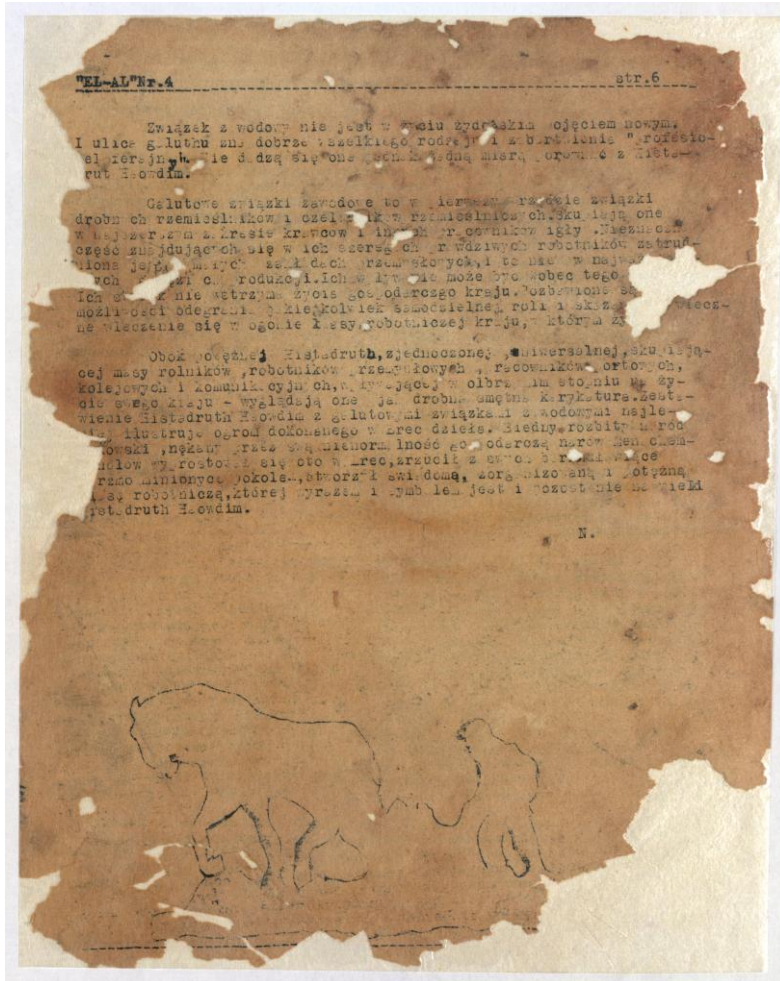
„El Al” 1942, nr 5, zę I

Strona tytułowa z przedstawieniem nagiego młodzieńca stojącego na skale z wyciągniętymi do słońca ramionami.

Oryginał, mps powielany, j. hebr., 205 x 283 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

69

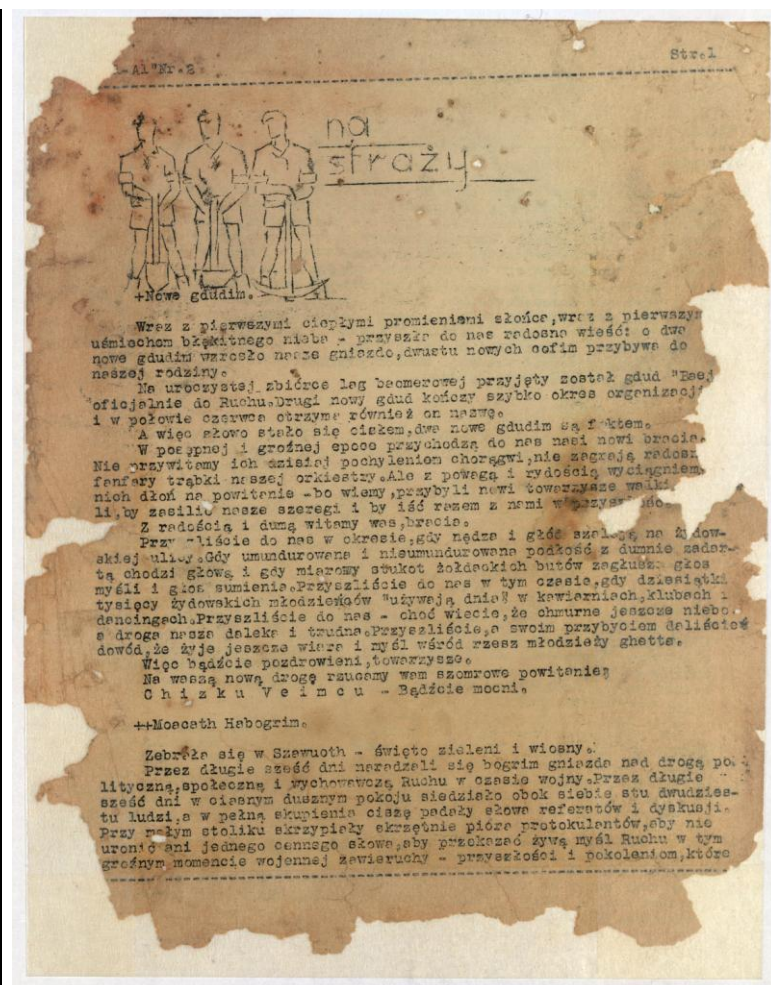
Oracz

„El Al” 1941, nr 4, z IX, s. 6

Oryginał, mps powielany, j. hebr., 205 × 283 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 2, s. 311-327; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

70

Na straży

Trzej skauci trzymający w dłoniach łopaty i kilof

Oryginał, mps powielany, j. pol., 205 x 283 mm

„El Al” 1941, nr 2, z VI, s. 1

Archivum ŻIH, Ring, I, nr 1305

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

wariacje

Wstaje rano, słońce świeci
A po niebie chmura leci.
Tak wesoło dziś, radośnie
Pamięta i wiatr o wiosnie,
Dmucha różnie i wesoło
Rozwiewając włosy w koło.
Hej he, Hipp hurra.

Chcę dziś tańczyć, krzyknąć, śpiewać,
Zeń radość swą wylewać,
Fiknąć kłódkę, skakać w górę
Szeleć, zrobić awanturę,
Śmiać się długo, śmiać radośnie,
Iść naprzeciw młodej wiosnie
Hej he, Hipp hurra.

Jakaś radość mnie rozpiere,
Radość, co wątpliwą ściere.
Wyskoczę chyba ze skóry
I przeskoczę morza, góry
I pofruńę, hot, daleko,
Staną tam gdzie rośnie mleko.
Hej he, Wiosna, Hipp hurra.

Alize/"Miszmeret"/

z pamiętkiem zupełnie, że zamarzy. Stałem tam i w prawej ręce trzymałem
skrzypce, a lewą opierałem na ramieniu tegoż człowieka. "Zagraj mi coś" - po
poprosił, a ja zagrałem mu tę wesołą melodię, którą słyszałem dzisiaj
w zorem.

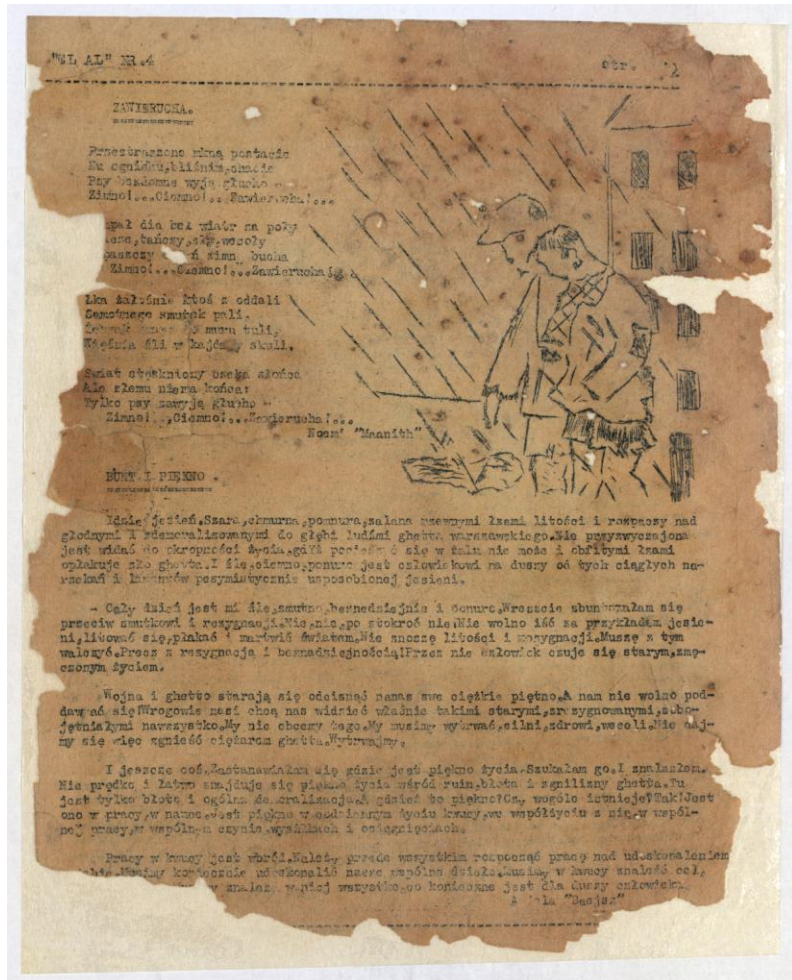
W trakcie gry okazałem się i znalazłem się w szpitalu. Zobaczyłem
te oba nogi - om obciase - -

Wiersz Alizer [Miszmeret] „Wariacje” ilustrowany przedstawieniem wesołego skauta wędrującego przez las
„El Al” 1941, nr 2, z. VI, s. 34

Oryginał, mps powielany, j. pol., 205 × 283 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum
Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

Wiersz Noemi [Maanith] „Zawierucha” ilustrowany sceną przedstawiającą dwóch chłopców idących w deszczu

„El Al” 1941, nr 4, z. XI, s. 22

Oryginał, mps powielany, j. pol., 205 × 283 mm

Archiwum ŻIH, Ring, I, nr 1305

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 2, s. 311-327; *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy*, *Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epszstein, Warszawa 2011, s. 503.

Osiej. Obecni byli przy niej komisarz niemiecki, prokurator i doktor. Od-
dział policji żydowskiej przywiązał skazańców do szupów i zaważał im
oczy. Wyrok wykonał specjalny pluton egzekucyjny policji polskiej...

Nie pierwsza to i nie ostatnia zbrodnia faszystów. 26 miesięcy prze-
żył pod jego ciężkim jarzmem, nauczyło nas w dostatecznej mierze nie
bawić się ani brutalnością, ani barbarzyństwem, ani cynizmem Niemców, Wis-
niar dobre, że tam, kto dokonał straszliwych rzezi masowych w Kijowie, Ode-
sie i Winnie, kto zbrocił obronę żydowską ulicę miast i miastecz-
ka, Ukrainy i Białorusi, -- tam nie cofnie się przed zbrodnią. Wobec
zbrodni, więc też jeśli tym razem bardziej niż kiedyś
wobec, to ze względu na ni słychać, haniebną rolę jaką
w swej fardzie policja żydowska.

Krwia obroczone ręce najemnych podajników żydowskich Hitlera,
ręce, które tak hojnie dziesiąt razy pałkami na ulicach ghetta, które
na lutego obczów pracy tysiąca swych współpracowników - przywiązały
do szupów skazańców. Jeżeli kiedykolwiek istniała wątpliwość co
w jego obliczu i roli policji żydowskiej, to teraz złudzenie to musi
nąć wobec wymowy faktów. Policja żydowska spełnia na ulicy ghetta rolę, jaką
pełnomocnik i wykonawcy zarządzeń okupanta. Zeruje ona na ciele ujętego
żydostwa, wkłada do jego życia kapitał swego brutalnego chamstwa i fasz-
ystowskiej "kultury" od pałki i pucowanych butów, a przede wszystkim z wła-
snej, nieprzymuszonej woli, tylko dla śladu nielego zysku, stawy i fantowi,
pomagając mu w spełnianiu jego zbrodniczych zarządzeń.

Mord dokonany dnia 17 listopada na 8-ku niewinnych Żydach na pewno
być zapomniany. Mordercy - i to wszyscy, bez wyjątku - muszą zapłacić za
swą zbrodnię! Zbliżający się dzień zwycięstwa musi być jednocześnie dniem
bezwzględnego obrachunku!

A U NAS...

A u nas mimo rozgrywania się na świecie gigantycznych bojów, mimo
ponurego kosmaru ghetta, wszystko normalnie idzie na przed. Odbyła się u-
roczysta zbiórka całego gniazda, 9-ciu ludzi z gd. "Tel-Amal" dopuszczonych
zostało do przysięgi. Gdud "Saria" przyjęty został do gniazda. Kosztem wiel-
kiego wysiłku otworzył się własna kuchnia. 2 grudnia otwarto seminar
"Saniro". Wbrew wszystkiemu, na przekór wszystkiemu, my nie ustajemy. Idzie-
my naprzód i będziemy szli, aż do zwycięstwa!

/rec/

ZE

ŚWIATA

TRAGEDIA ITALII.

Jak daleko tylko wstecz sięgnie myśli, stwierdzić można, że punkt ciężkości dziejów związany był zawsze jakąś rzeką, morzem, oceanem. Etapami głównymi tego rozwoju były: okres rzeki Eufrat i Nil, następnie centrum przesunęło się na morze śródziemne, łączące serwowina włącznie trzy kontynenty: Afrykę, Azję i Europę, aby z kolei przesunąć się po wielkim odkryciu Kolumba na Atlantyk i wreszcie w wiek XIX na Pacyfik.

Z każdym z tych okresów związane jest jakieś mocarstwo, dominujące w danym czasie i posiadające hegemonię w tym obszarze, je owładające. Nihil związane jest z potężnym Egiptem faraonów, Asyrią i Tykarsą z Babilonem, morze śródziemne z Imperium Rzymskim i Kartagijną, Atlantyk z Anglią i Hiszpanią, Pacyfik ze Starymi Zjednoczonymi i Japonią. Nie będziemy badać szczegółowo żadnego z tych okresów. Nas interesuje przede wszystkim morze śródziemne i Italia.

Jedli mówimy o dzisiejszym imperium włoskim, to trzeba zaznaczyć, że nie jest to Imperium Romanum sterowytych Rzymian. Nie ma tu żadnej ciągłości etnicznej, historycznej i kulturalnej jednego narodu. Ludność dzisiejszych Włoch nie wiele ma więcej etnicznie i rasowo wspólnego z Rzymianami, niż Niemcy z Nibelungami, Rajzdy Hunów, Longobardów, Płomienią germańskich, Normandów i mieszkaniec nie pozostały bez wpływu. Dział Włochi są jednym z najbardziej niejednolitych rasowo narodów. Raza Italska, to trendnie, jeżeli przewodzićmy czasem paralele pomiędzy Rzymem a Italią, to czynimy to gwałtownie, że oba imperia centrum swoje posiadały na tym samym terytorium.

W drugiej książce morze śródziemne wcinają się 3 półwyspy: Bałkański, Apeniński i Iberyjski. Półwysp Apeniński dzieli je na dwie odrębne części, a na tym właśnie jego położeniu zasadza się jego położenie. Już samo położenie desygnowało go na stanowisko dominujące na tym morzu. Cudałok Rzymu jednak i osiągnące się aż po połowę XIX w. rozdrobnienie polityczne uniemożliwiły mu uzyskanie jego dogodnego stanowiska.

Wielki walec z Hiszpanią o hegemonie coraz bardziej wysuwają się Anglia, kiedy zdobywała ona Indie oraz Australia, oraz bezkwestyjnie sobie drogę do nich, Italia, mimo swego położenia nie brała w tym udziału. Rozdrobnionej Italii brak było siły. Koczowniczym Wenecją, księstwo Mediolanu, księstwo Piemontu, księstwo Ferrary, republika Sieniejska, republika Lika, Floreńska, republika Cerugańska, republika Genujska, królestwo Papieża, królestwo Neapolu, królestwo Sycylii, królestwo

Ze Świata – skaut stojący na kuli ziemskiej z rozpostartymi ramionami

„El Al” 1941, nr 4, z. XI, s. 15

Oryginał, mps powielany, j. pol., 205 × 283 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: J. Kermish, The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 2, s. 311-327; Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

W NASZYM KRĘGU

PROŚBA DO WICHRU.

Siedzę teraz wieczorem i przysлуchuje się wyjął wicheru... Słwdem i świstem, jakby śrwjąco z nas, ocierając się o ściany domów przelatuje hen... może do Erec...

Wicherze. Lec o przez pola i lasy, przez góry i pisinyl'ed do kraju ojczystego, do Erec i nieś pozdrawienie dla niej od nas, od ludzi, zamkniętych w ghetcie. Nieś pozdrawienie serdeczne dla tych, którzy już tam są i pracują dla jej wolności. Leca nie tylko pozdrawienie nieś, o, nie. Nieś także wieści o krzywdach niesłychanych, o wężach okrutnych jakie przeobędzają tu, w galucie. Nieś te niebowa wieści o pomstę, o krewną pomstę. Bo my tu niestety, mścić się jeszcze dziś nie możemy. Mścić się ze to, że kopia nas jak psy bezpańskie, że zamykają nas jak dzikie zwierzęta w klatce. Ze to, że tylu ludzi umiera na ulicy, że ponuje gład. Mścić się ze ból matek, których dzieci umierają z głodu, ze krew ludzi niewinnych, których jedynym przewinieniem jest wyjście poza mury ghetta. ale najbardziej mścić się ze to, że zwichnęli nam duszę, kuszili nam zwątpić o wszystkim, co dobre, wolne i jasne...

Lec, nie. Powiedz im, że nie każdemu udało się "czarnej hydry" wpocić zwątpienie w duszę. Powiedz, że są tu, w czarnej otchłami nędzy, niewoli i śmierci, ludzie, którzy przegną wszelkimi siłami wyrwać się z niej, którzy rozumieją jak niesłusznie jest zwątpić już o wszystkim, zdad się na łaskę losu. Ludzie, którzy wiedzą, że nie zawsze będzie źle, że musi nadejść lepsze jutro i nadzieje. Nadejdzie, bo nie może pójść na marne tyle wysiłku, tyle bohaterkich walk, aby osiąć sto gład ziewrogiej hydry...

A wtedy nowy świat, świat pracy i wolności, onuje się z krwi, i będzie wznosić wciąż wyżej i wyżej swój czerwony sztandar, sztafkar, który swą oszrewienią będzie przypominał minione lata walki i przelewu krwi...

Wicherze. Lec hen, w del do ojczyzny i powiedz jej, że w to wierzą i dlatego pracują ludzie tu, w ghetcie. Nieś innym ochalcom, wolnym i szary-ślimym - bo mogą pracować na ojczystej ziemi - pozdrawienie i hasło nasze: chazek veemac.

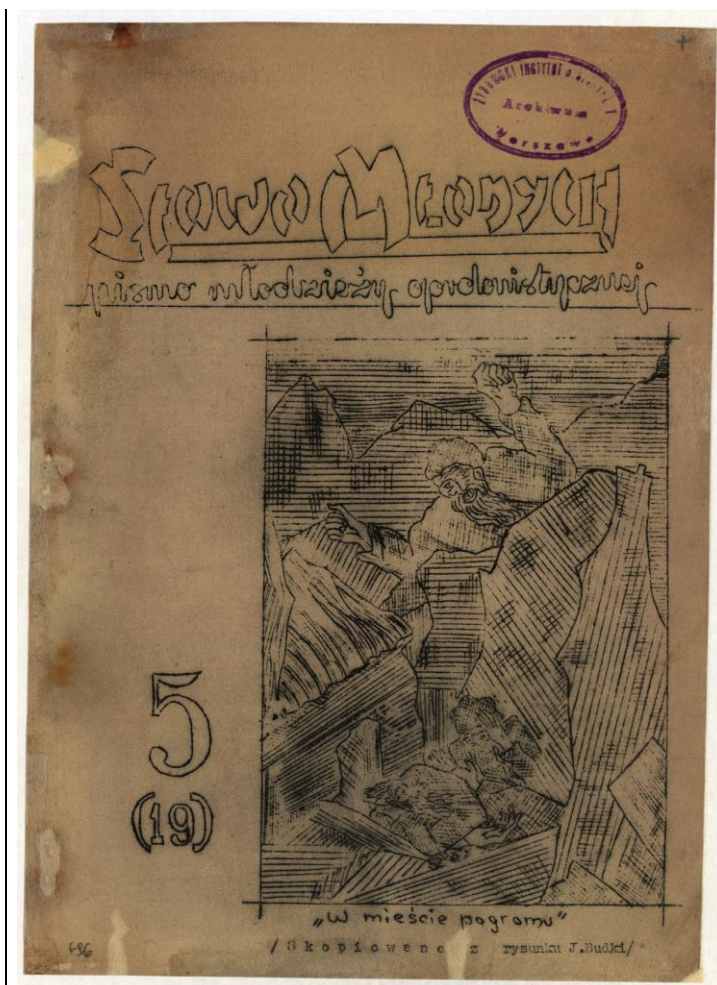
Saulamith "Boejez"

Tekst: *W naszym kręgu*, ilustrowany scenką przedstawiającą gromadę skautów siedzących przy ognisku „El Al” 1942, nr 5, zę I, s. 9

Oryginał, mps powielany, j. pol., 205 x 283 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1305

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 503.

76

Strona tytułowa: *Słowo Młodych*/pismo młodzieży gordonistycznej, ilustrowana kopia (odwrócona) drzeworytu Józefa Budki zatytułowaną „W mieście pogromu” ukazującą nadnaturalnej wielkości postać męską rozpaczającego nad zrujnowanym miasteczkiem zabitymi ludźmi

“*Słowo Młodych*” 1941, nr 5, z VII

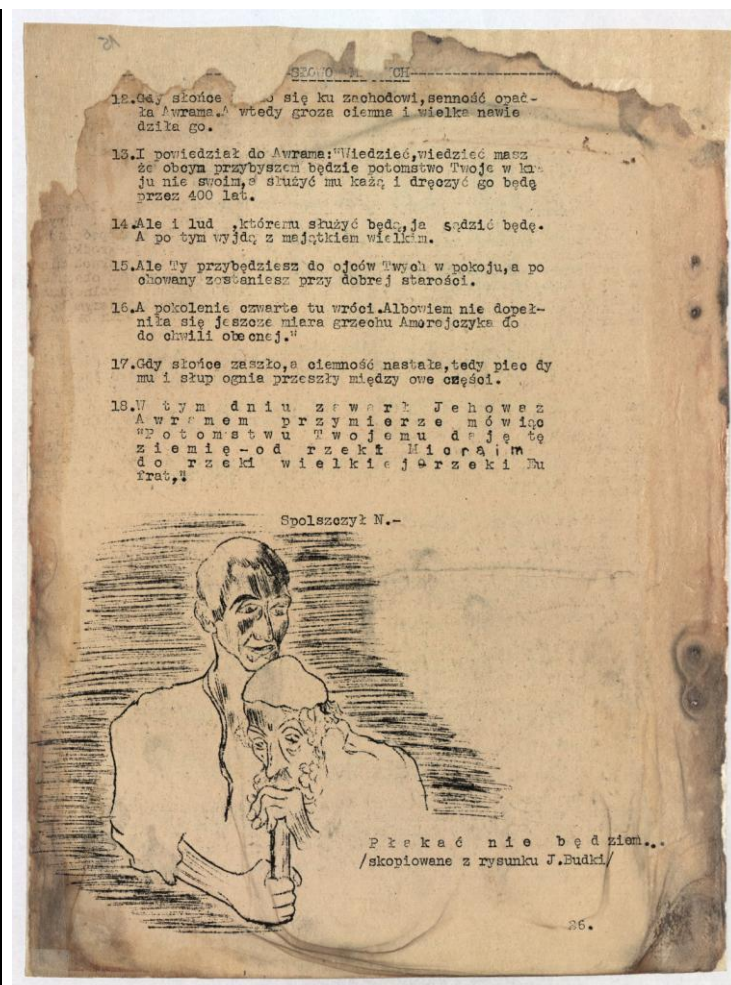
Oryginał, mps powielany, j. pol., 208 × 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Pierwowzór: Józef Budko, *Modlitwa*, drzeworyt, 18 × 13 cm

Ilustracja: <http://www.mutualart.com/Artwork/A-Prayer/16E1C87F4742A262>, dostęp z 9 II 2014.

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 328-363; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

77

Tekst „Ze źródeł naszej prastarej kultury – przyrzeczenia” ilustrowany kopią grafiki Józefa Budki „Plakać nie będziem”

“Słowo Młodych” 1941, nr 6-7, s. 26

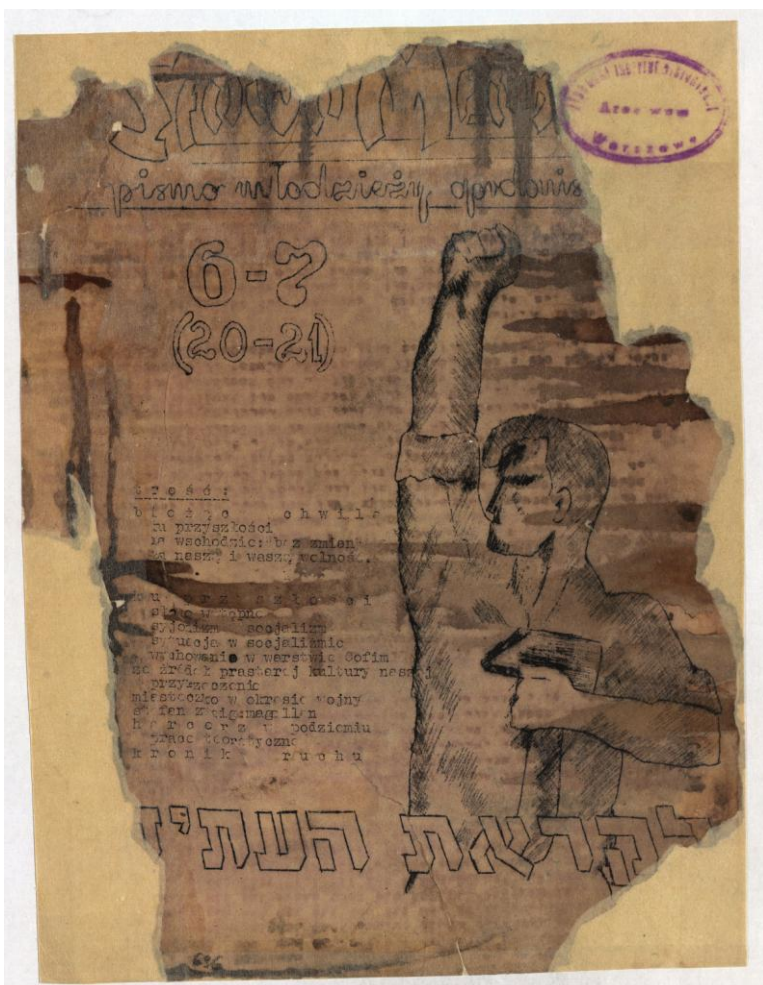
Oryginał, mps powielany, j. pol., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Pierwowzór: Józef Budko, Człowiek taki jak ja nie ucieka..., 1930, drzeworyt, 40 x 25 cm

Ilustracja: <http://www.mutualart.com/Artwork/A-Man-Like-Me-Will-Not-Run-Away/3420034D96C8B54D>, dostęp z 9 II 2014

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 328-363; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 510.

78

Strona tytułowa: *Słowo Młodych*/pismo młodzieży gordonistycznej, ilustrowana przedstawieniem mężczyzny trzymającego w uniesionej ręce sierp, w drugiej przyciśniętej do serca młot

"Słowo Młodych" 1941, nr 6-7

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 328-363; Archivum Ringelbluma. *Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

...być...
...ani na temat Funduszu Narod...
...szczęść K.K.L. i płacić, ale w żadnym w...
...iędzy ludzi na cele samopomocy. Muszą one
...nie aż do chwili, w której będzie można je przekazać do władz wojow...
...go powinni pieniądze te przejść z rąk skarbnika K.K.L. do...
...go skarbnika Komandy Miejskiej, który wyda je gdułowi potwier...
...otrzymania. To jest jednak nie wystarczająco jeszcze. Planowe
...nie tej a oji w całym ruchu i scentralizowanie jej jest rze...
...a już powinna być wykonana.

Rola kierownika w obecnym wychowaniu w najkodszej w rtwie wymaga
specjalnego i szerszego omówienia. Dla scalcenia tegoż artykułu należy jed-
nak kilka uwag dodać.

Zadanie jego się nie zmieniło i ilość obowiązków nie zmalała. Odwrot-
nie. Do jego bagażu przedwojennego przybyło bardzo wiele nowych. Jest on
teraz jedynym łącznikiem między Chamiszijs i Gdułem a ruchem, powinien
być wzorem właściwego postępowania w odróżnieniu od ostego i tak bar-
dzo smutnego obecnego otoczenia. Ogólne zdziwienie i przedczesne zesz-
czenie się młodego pokolenia utrudnia kierownikowi zachować należyty au-
torytet. Dziecko odrażające się wszystkim, pochłonięte walką o byt, skłon-
ne jest do niezanownia godności kierownika. Przewyższenie otoczenia w
wszystkim będzie rękojm zachowania swego prestige u, a droga do tego w
dużej mierze prowadzi przez stałe pogłębianie swoich wiadomości i przez
bezwzględnie wyrozumienie okazane wychowancom.

Dziś a jutro... - scena symboliczna ukazująca - Dziś jako trupa czaszkę w Chelmie hitlerowskim z karabinem i łańcuchem zamiast piszczałki, Jutro - jako oracza / osadnika orzącego ziemię

"Słowo Młodych" 1941, nr 6-7, s. 24

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: J. Kermish, The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 328-363; Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

masd. Batyfikując umowę polsko-sowiecką, Konferencja
powrotu do reżymu sanacji z przed września 1939 r.
sęd w Pałacu dla obozu polskiego nacjonalizmu.

W walce z faszyzmem polskim, który i obecnie pro-
kich intensywną działalność, Organizacja Polskich Socj.
zapewne osamotniona.

I TOK WOJENNEGO "SŁOWA MŁODYCH".

Mija obecnie rok od chwili wzniesienia naszego pisma. Brak k.
z Palestyną, a co za tym idzie - niemożliwość otrzymywania organu
światowego z jednej, a absolutny u nas zanik poważniejszych pism sy-
nistycznych z drugiej strony, zmusił nas do przekształcenia "Słowa Młu-
dych" z gazety dla mitorria na pismo bogria ruchu.

Wzięliśmy sobie za cel podniesienie na duchu uciskanych i gnębic-
nych nas żydowskich, a szczególnie ich młodzieży, wskazując stałe na soc-
jalistyczną Palestynę, jako na świetlane jutro narodu żydowskiego.

Wierzyliśmy, że osiem numerów naszego pisma, które przez ten rok się
ukazały, zadanie swoje spełniły i, mimo piętrzące się na każdym kroku
przeszkody, dalej nieśd będziemy światło otuchy w serca żydowskie.

E.-

הזורעים כדמעה - זרינה 'קציר'...

Siewca.

Wg. Z. Ben-Cwija

5.

80

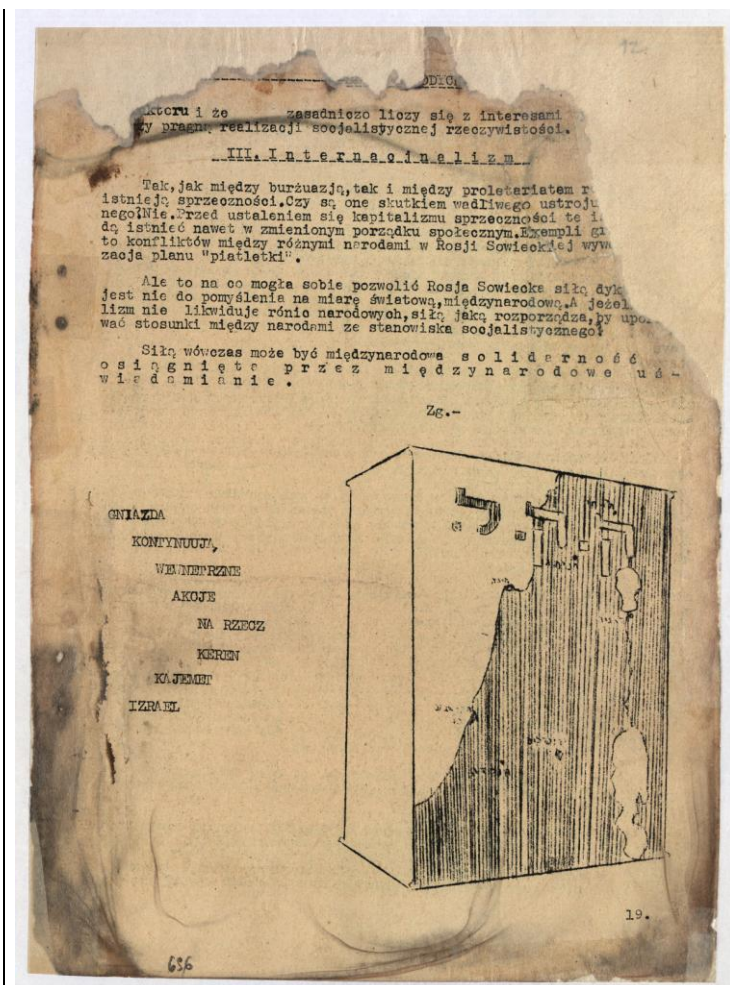
Siewca – według Z. Ben-Cwija.

"Słowo Młodych" 1941, nr 8, s. XI-XII, s. 5

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

81

Puszka na zbiórke pieniędzy na Fundusz Keren Kajemet Israel [Fundusz Wykupu Ziemi]

"Słowo Młodych" 1941, nr 6-7, s. 19

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: J. Kermish, The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 328-363; Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

82

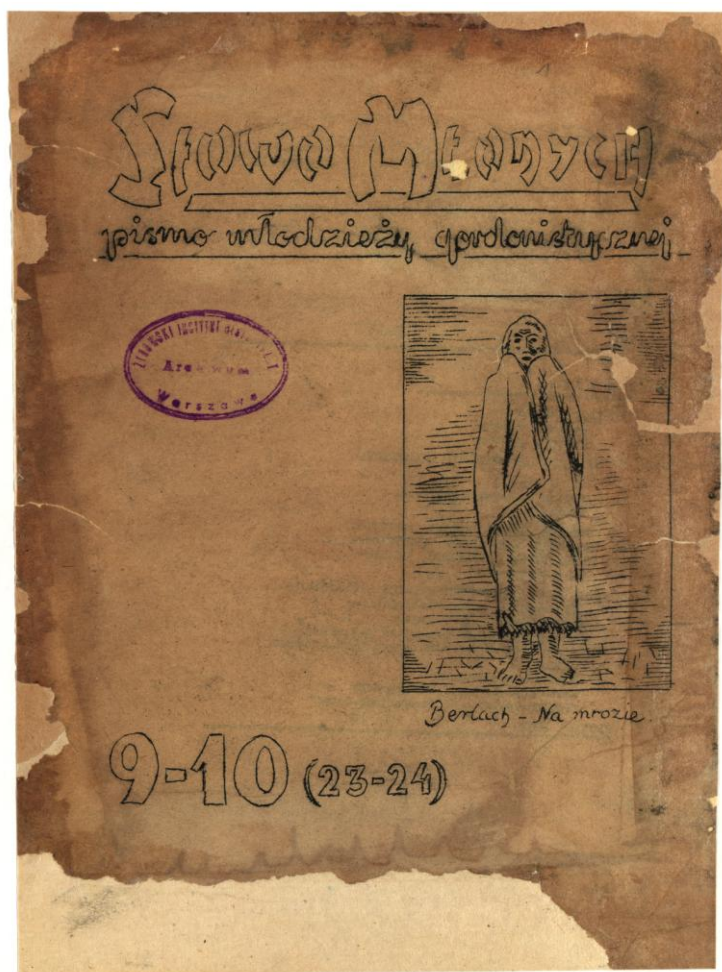
Szkeł [Cegietka na fundusz Kerem Kajemet], napis Rok 1941 rokiem XXII Kongresu Syjonistycznego

"Słowo Młodych" 1941, nr 5, z VII

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

83

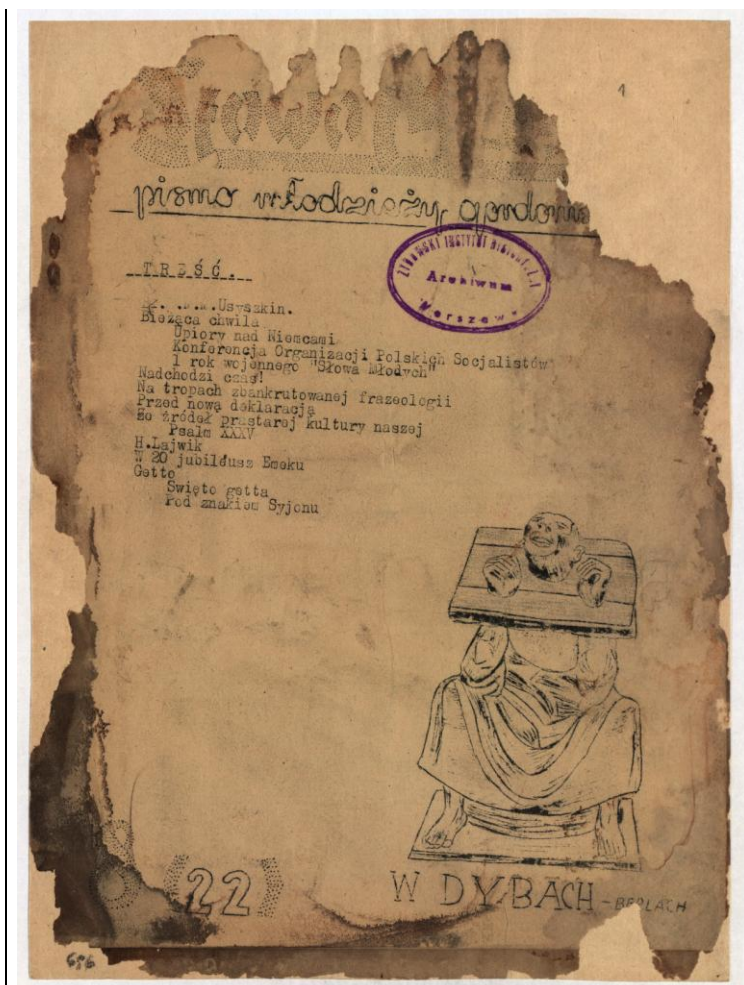
Strona tytułowa ilustrowana przedstawieniem bosej dziewczynki owiniętej w długą chustę zatytułowanym „Na mrozie” według pracy Ernsta Barlacha (1870-1938)

“Słowo Młodych” 1942, nr 9-10, z II-III

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

84

Strona tytułowa ilustrowana człowieka więzionego w dybach według pracy Ernsta Barlacha (1870-1938)

"Słowo Młodych" 1941, nr 8, z XI-XII

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

-2-
tym kongresie padną słowa takie, które nie tylko poruszą, ale wstrząsną sumieniem świata i przekonają wszystkich, że dalej już tak być nie może!

Z drugiej strony można by było podnieść moment przemawiający za tym, że kongres ten nie powinien się teraz odbyć. Żydostwo bowiem z pod okupacji niemieckiej / a ono stanowi pod względem ilościowym i jakościowym gros ruchu syjonistycznego / nie będzie miało w nim swoich reprezentantów.

Tak jednak nie jest. Wielu przywódców żydowskich i syjonistycznych znajduje się /coprawda od niedawna/ w krajach nieobjętych władzą niemiecką. Im też znany jest nasz stan i znane są nasze cierpienia; oni też są powołani do tego, by w naszym imieniu tam przemawiali. Być może, że w najbliższej przyszłości jakąkolwiek drogą dowiemy się o tym, czy kongres odbędzie się, czy też nie. Iy stąd, na wszelki wypadek, słany mu nasze życzenia.

E.-

כ-כ"א תמוז

TEODOR HERZEL

/w 37 rocznicę śmierci/

37 lat mija w roku bieżącym od chwili, kiedy opuścił nas Teodor Herzl. W ciągu tego okresu osierocenia, przeżyliśmy chwilę rozmaitemi chwilami wzlotu i upadku, powstania i niepowodzenia. Częstośmy zdawali się nam, że oto stoimy na progu realizacji marzeń i ideałów, które Herzl w płomieniu swego ducha wykuł i przekazał pokoleniom następnym. Z drugiej strony ogarnięty nas niejednokrotnie ciężkie rozczarowanie i zwątpienie na widok ścierających się przed nami trudności.

Nie upadliśmy jednak. W lat 10 po Jego zgonie przeciągnęła nad naszymi głowami burza wielkiej wojny. Przyniosła nam uznanie naszych praw przez narody świata do samego dzielnego bytu w Erec.

W 35 lat po Jego śmierci rozpetana została nowa burza światowa; okrutna w swoim dptychozasowym przebiegu, niezmierną w swoim zasięgu, wstrząsnęła fundamentami świata. Wyjątkową tragedią w tej wojnie przeżywa żydostwo europejskie - to żydostwo, które do niedawna cieszyło się dobrodziejstwami epoki liberalizmu. "Golus", który ono przeżywa obecnie, przetrasta w swych rozmiarach wszystko, co było przepowiedziane przez Herla.

W mękach niewysłowionych wykują się nowe oblicze świata, w którym niewątpliwie i my znajdziemy swoje "miejsce pod słońcem". Dlatego też nakazem chwili jest ścisłe, jak nigdy dotąd, skupienie się dookoła pamięci i wielkiego testamentu duchowego Teodora Herzla.

Red.

בנימין זאב הרצל
"אייר תר"ן - כ"ב תמוז תרס"ד

85

Portret Teodora Herzla

"Słowo Młodych" 1941, nr 5, z. VII

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: J. Kermish, *The Jewish Underground Press in Warsaw Ghetto*, Yad Vashem, Jerusalem, 1979, t. 3, s. 64-94; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

Niektórzy ludzie wierzą, że nie ma dla nich żadnego niebezpieczeństwa, skoro zamykają oczy przed nim.

Żydzi chcą wyzwolić się z uciążliwej strachu przed cięgle wracającymi prześladowaniami.

Kwestia żydowska jest cierpieniem ciasnoty i stłoczenia. My organizujemy żydostwo dla przyszłych losów.

Kto jest tak odważnym albo tak krótkowzrocznym, by twierdzić, że historia cierpienia naszego narodu ma się już ku końcowi?

Czy to, co mówią dziś, jest jeszcze niestosowne? Czy wyprzedzam mój czas? Czy cierpienia Żydów nie są jeszcze dość silne?

Nie wiem kiedy sam umrę, ale syjonizm nigdy nie umrze.

CHAIM NACHMAN BIALIK

/ w siódmą rocznicę zgonu /

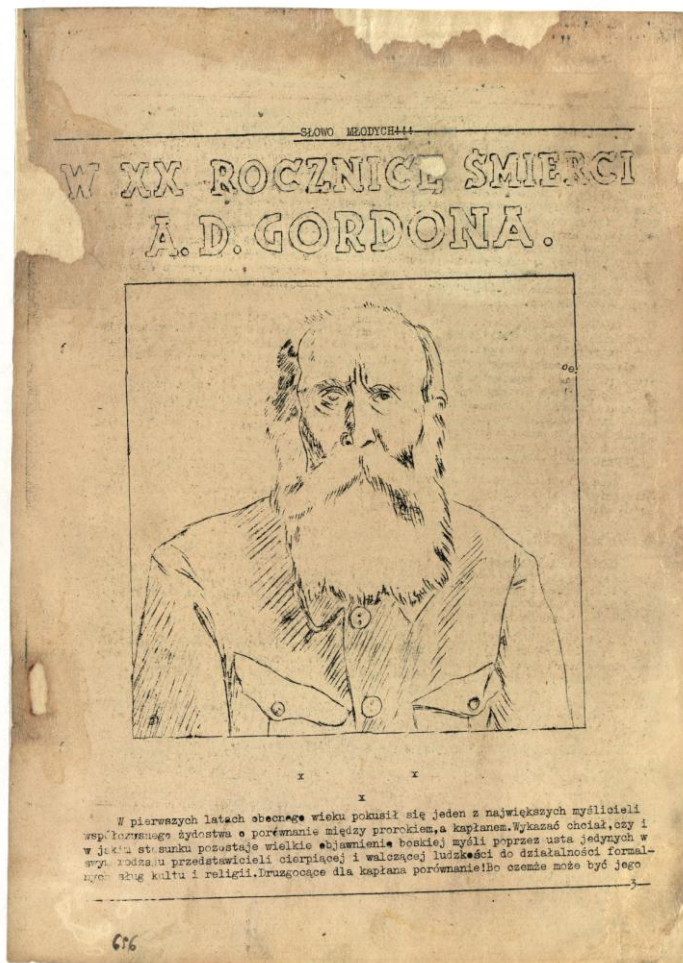
חיים נחמן ביאליק
טבת תרל"ג - כ"א סיוון תרנ"ד

A wiesz-li skąd płyną na pęcni ponure?...
Był w domu u ojca poeta samotny,
Zamieszkał i śpiewał w szczelinie wilgotnej
A skromny i smutny.. Biennice i dziury
I nucił żalostnie-znał jedną melodię-
Pieśń wieczną, jedyną-a żwawo, jak złota,
Gdy serce ma młokło-on pieśń wroczoła podiż
Jem milczał-żal tepy me uczucia onotał
I głuchy jęk cisnął się w bólu na usta...
Jem milczał, On pieśń lał na duszę mą pustą.

To swierszcz był-żalostny poeta ubóstwa...

A znasz ty, skąd jęk mój żalostny pochodził
To matka ma wdową została-z nią małe
Sieroty- a potem, o zimnie i głodzie
Bez chleba, bez jutra i światła-piekny...
Gdzie spojrzysz-pustkowie-więc stanie

Mieszczona-a zegar jej smętnie godziny
Wybijał, że ściany szlochały w półmroku

87

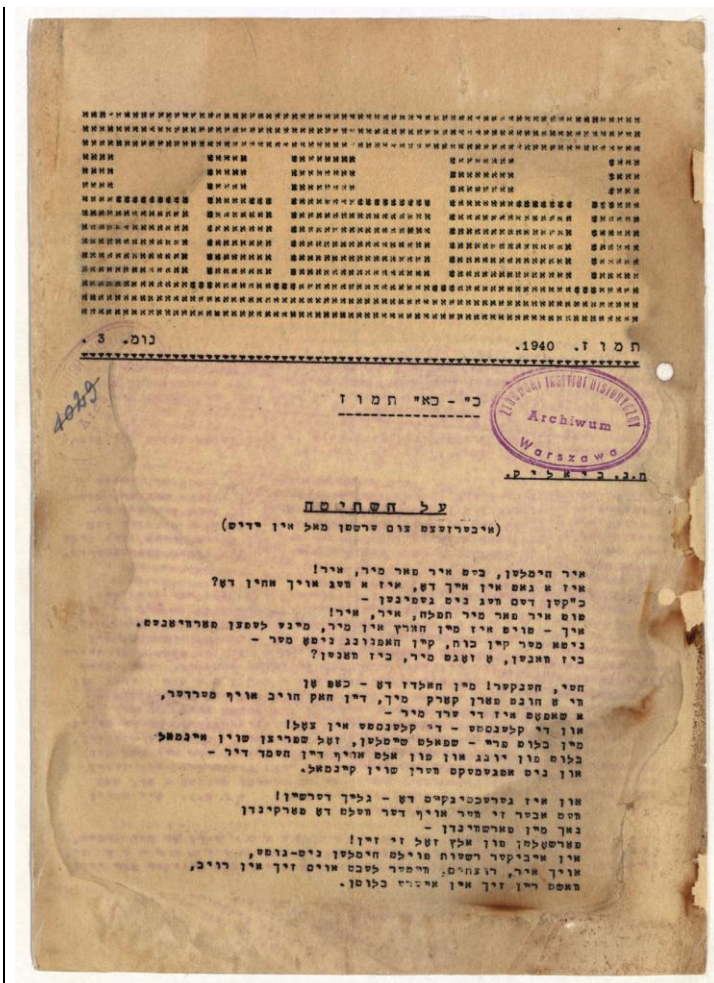
Portret A. D. Gordona i napis -w XX rocznicę śmierci A. D. Gordona
"Słowo Młodych" 1942, nr 9-10, z II-III, s. 3
Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 270 mm
Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1333

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 510.

88

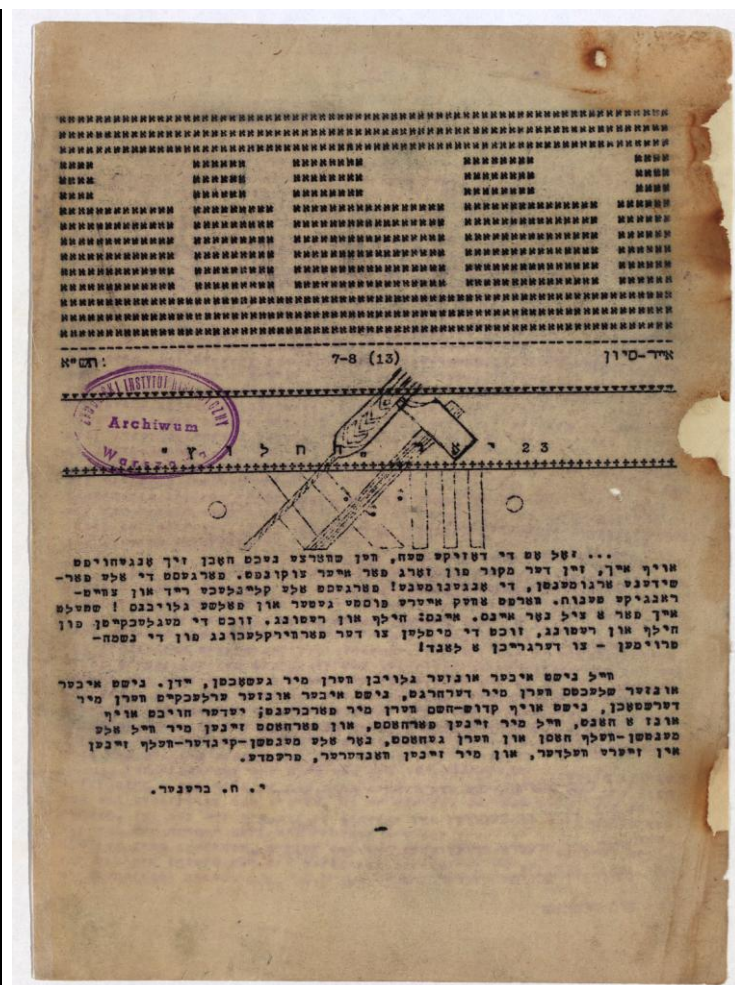
Strona tytułowa z ozdobnym napisem w j. polskim: Dror / Wolność
„Dror - Wolność” 1941, nr 5, z V
Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 294 mm
Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1304

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 502.

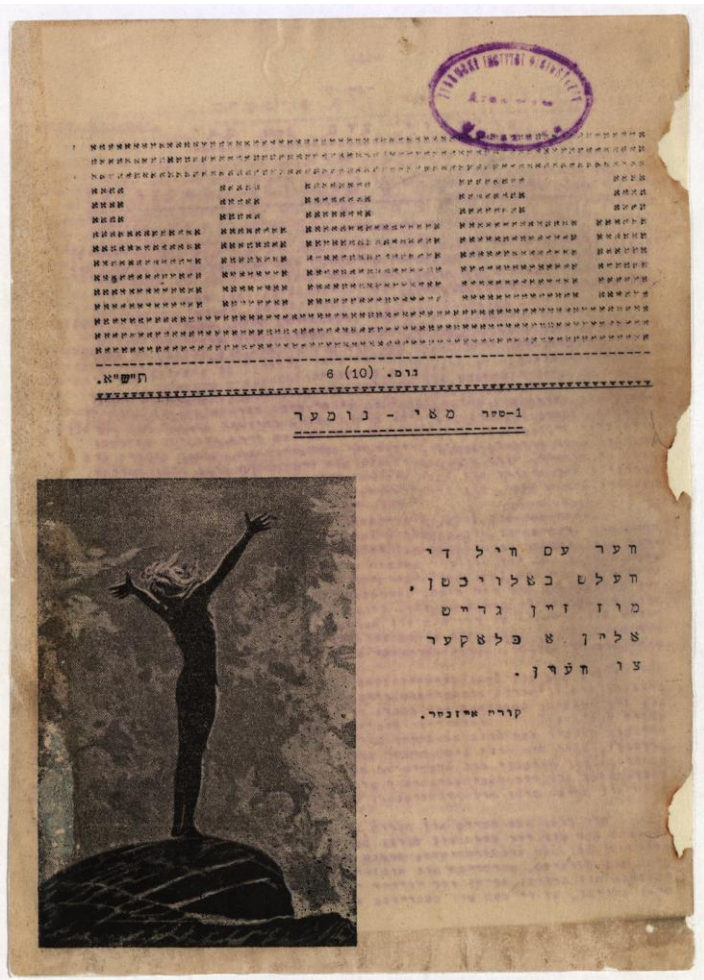
Strona tytułowa z ozdobnym napisem w j. hebrajskim: Dror „Dror - Wolność” 1940, nr 3, z. VII
Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 294 mm
Archiwum ŻIH, Ring. I, nr 1303

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 502.

Strona tytułowa z ozdobnym napisem w j. hebrajskim: Dror, poniżej młot, kłos zboża i cyfra XXIII
„Dror - Wolność” 1941, nr 7-8, z V-VI
Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 294 mm
Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1303

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 502.

91 a

91

Strona w j. hebrajskim z ilustracją przedstawiającą chłopca stojącego na skale, na tle nieba, z rękami wyciągniętymi ku górze.

„Dror - Wolność” 1941, nr 6, z V

Oryginał, mps powielany, j. pol., j. hebr., 208 x 294 mm

Archivum ŻIH, Ring. I, nr 1303

Bibliografia: Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 502.

91 a

Chłopiec stojący na skale z wyciągniętymi ku słońcu ramionami – symbol ruchów skatonych. Ilustracja w: E. Shadmi, *Lejadta shel tnuva* [Birth of a Youth Movement], Givat Haviva 1987.

92

Halina Olomucka

Sprzedawca opasek, 1941

Ołówek, papier, 33 x 16,6 cm

Datowany w prawym, dolnym rogu: 1941

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv.: 2197-05a

Bibliografia: Y. Luden, *Perl fun Gan-Eden. Vegn kunst un vegn kinstler: Eseyen, aphanlungen un shmuesn* [Pearl from Garden of Eden. On Art and Artists: Essays, Studies, and Talks], Tel Aviv, 1988, s. 289; *Masua le-tekuma. Ta'arukbat tsiurim retrospektivit shel Halina Olomucki* [A Torch for Resurrection. Retrospective Exhibition of Paintings by Halina Olomucki], Ashkelon Municipality, 25 IV – 9 V 1998.

93

Halina Ołomucka
Sprzedawca opasek z Gwiazdą Dawida
Ołówek, papier, 17,8 x 14 cm
MDGM Paryż

Bibliografia: J. Blatter, S. Milton, *Art of the Holocaust*, London 1982, kat. 56, il.

94

Halina Ołomucka
Sprzedawca opasek, 1941
Tuż, papier, 33 x 16,6
Sygnowany z prawej strony na dole: HALINA/ H.O. 1941
United States Holocaust Memorial Museum, Waszyngton

Bibliografia: D. Mickenberg, C. Granof, P. Hayes eds, *The Last Expression. Art and Auschwitz*, Evanston, Ill., 2003, kat. 158, s. 223.

95

Halina Ołomucka

Sz mugler, 1940-1942

Olówek, papier, 18,5 x 12 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv.: 2197-03

Bibliografia: D. Mickenberg, C. Granof, P. Hayes eds, *The Last Expression. Art and Auschwitz*, Evanston, Ill., 2003, kat. 152, s. 220-221.

96

Halina Olomucka

Gdzie jest matka..., ok. 1943

Ołówek, papier, 16,5 x 12,6 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv.: 2197-02

Bibliografia: Yad Vashem. *Witness and Testament. Halina Olomucki*, The Holocaust Martyrs' and Heros' Remembrance Authority. The Art Museum, Winter-Spring 1987; N. Hagarizi, Ha iparon sze zocher, Halina Olomutski be Jad Waszem, Jerusalam [The Pencil that Remembers. Halina Olomucka in Yad-Vashem, Jerusalem], *Ha Mishmar*, 1987, s. 8; D. Mickenberg, C. Granof, P. Hayes eds., *The Last Expression. Art and Auschwitz*, Evanston, 2003, p. 220, kat. 152, s. 220-221.

97

Halina Ołomucka

W getcie warszawskim

Ołówek, papier, 20 × 13,5 cm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: HALINA

Muzeum Beit Lohamei Hagetaot, nr inv.: 954

Bibliografia: P. Rosenberg, *Images and Reflections: Women in the Art of the Holocaust*, Beit Lohamei Hagetaot 2002, kat. 66, s. 64, il.

98

Halina Ołomucka

Stary i dzieci, (1941-1943)

Ołówek, papier, 21,59 x 13,97 cm

MDGM Paryż

Bibliografia: J. Blatter, S. Milton, *Art of the Holocaust*, London 1982, kat. 56, il.

99

Halina Ołomucka

Kobieta i mężczyzna, 1942-1943

Ołówek, papier, 16,7 x 13,2 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv. 2197-06

100

Halina Ołomucka

Deportacja – Korczak z dziećmi z sierocińca, ok. 1942

Ołówek, papier, 8,89 x 15,24 cm

MDGM, Paryż

Bibliografia: J. Blatter, S. Milton, *Art of the Holocaust*, London 1982, kat. 54, il.

101

Halina Ołomucka

Nie zabijaj mojej matki..., ok. 1942

Ołówek, papier, 16,5 x 12,6 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv.: 2197-13

Bibliografia: *Zeugnis. Kunst des Holocaust*, catalogue, I. Salmon-Livne curator, Jerusalem, 1983, s. 46;
Testimony Art of the Holocaust, Yad Vashem – The Holocaust Martyr's and Heroes Remembrance Authority. Art Museum, opr. I. Salmon-Livne, catalogue, Jerusalem 1986, s. 13.

102

Halina Ołomucka

W getcie, ok. 1943

Ołówek, papier, 18,4 x 12,5 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv.: 2603-4

103

Halina Ołomucka

Kobieta w chustce, 1943

Ołówek, papier, pastel, 19 × 13,5 cm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: 1943/H Ołom, w prawym dolnym rogu: HALINA

Własność prywatna

Bibliografia: M. Novitch, Resistenza Spirituale 1940-1945. 120 disegni dai Campi di Concentramento e dai Ghatti. Spiritual Resistance 1940-1945. 120 Drawings from Concentration Camps and Ghettos, Milano 1979, s. 98.

104

Halina Ołomucka

Postaci z getta warszawskiego, 1943

Bibułka na naklejoną na papier, ołówek, 15,3 x 13,8 cm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: HALINA, w prawym dolnym rogu: 1943/HO

Muzeum Beit Lohamei Hagetaot

Bibliografia: M. Novitch, L. Davidowicz, *Spiritual Resistance 1940-1945. Art from Concentration Camps. A selection drawings and paintings from the collection of Kibbutz Lohamei Hagbetaot, Israel, Union of American Hebrew Congregations, USA 1981, s. 158-159 il.*

105

Halina Ołomucka

Twarze getta, 1943

Ołówek, papier, 20 x 13,5 cm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: HALINA; w prawym dolnym rogu: 1943/HO

Muzeum Beit Lobamei Hagetaot, nr inv.: 958

Bibliografia: M. Novitch, Resistenza Spirituale 1940-1945. 120 disegni dai Campi di Concentramento e dai Ghetti. Spiritual Resistance 1940-1945. 120 Drawings from Concentration Camps and Ghettos, Milano 1979, s. 96; P. Rosenberg, Images and Reflections: Women in the Art of the Holocaust. Works art from the art collection of the Ghetto Fighters' House Museum, catalogue, Spring 2002, kat. 61, s. 64, il.

106

Halina Ołomucka

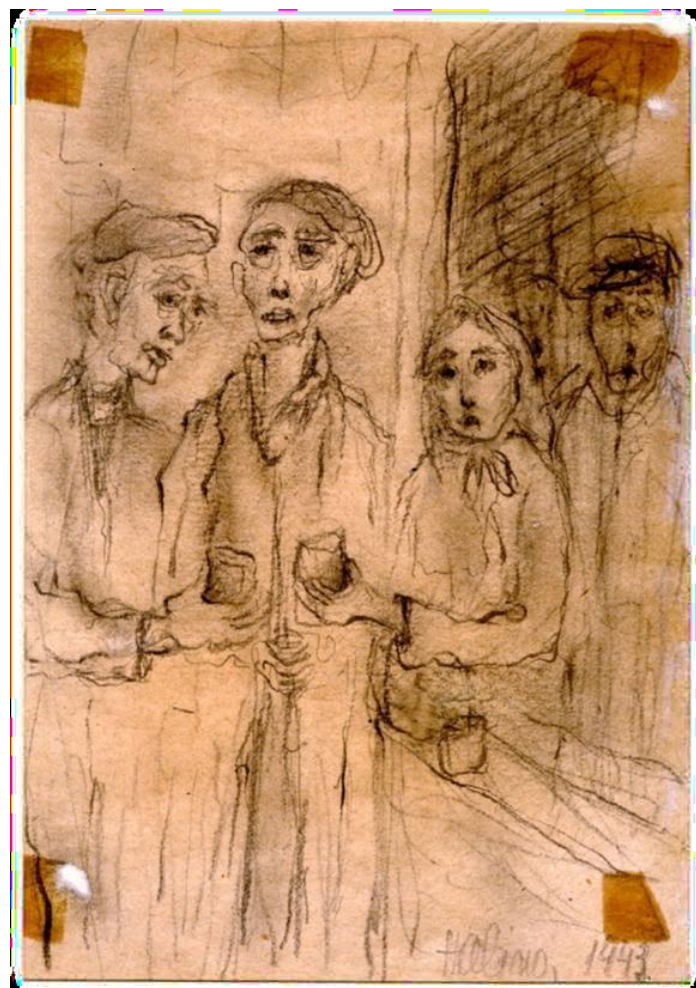
Dwie postaci, 1943

Papier, ołówek, 20,5 × 13,5 cm

Sygnowany w prawym dolnym rogu: HO/43

Muzeum Beit Lobamei Hagetaot

Bibliografia: M. Novitch, *Resistenza Spirituale 1940-1945. 120 disegni dai Campi di Concentramento e dai Ghetti. Spiritual Resistance 1940-1945. 120 Drawings from Concentration Camps and Ghettos*, Milano 1979, s. 97.

107

Halina Ołomucka

Positek, 1943

Ołówek, papier, 16,3 x 12,5 cm

Sygnowany w prawym dolnym rogu: Halina/1943

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv. 2522-01

108

Halina Ołomucka

W getcie, ok. 1943

Ołówek, papier, 14,5 x 17,6 cm

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv. 2197-04

109

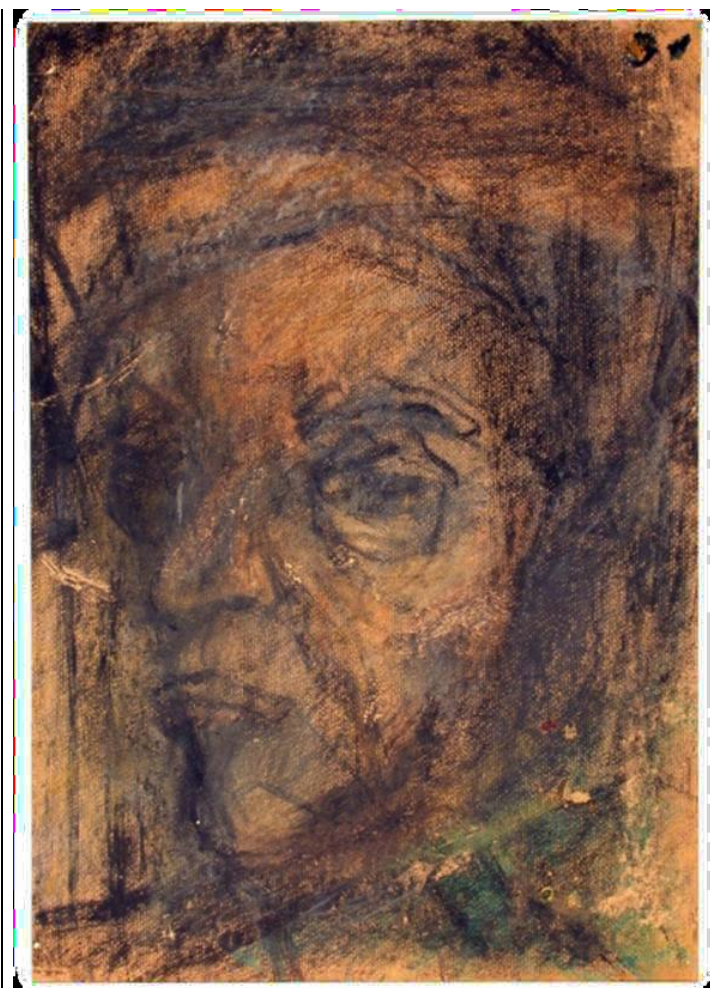
Halina Ołomucka

Ghetto, 1943

Olówek, papier, 17,5 x 13,4 cm

Sygnowany w prawym, dolnym rogu: H.O. / getto / 1943

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv. 2603-03

110

Halina Ołomucka

Portret bojowca, ok. 1943-1944

Węgiel, pastel, papier, 40,5 x 28 cm

Dar artystki

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr 2197-12

Bibliografia: D. Mickenberg, C. Granof, P. Hayes eds, *The Last Expression. Art and Auschwitz*, Evanston, Ill., 2003, kat. 154, s. 221.

111

Halina Ołomucka

Powstańcy, 1943

Papier, ołówek, 22,5 × 16,6 cm

Sygnowany wzdłuż prawej krawędzi, na dole: H. Ołomucka/1943

Instytut Jad Waszem, Muzeum Sztuki, nr inv. 2522-02

112

Halina Ołomucka

Getto warszawskie - bojowcy, 1943

Bibułka, węgiel, 16,5 x 24,8 cm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: HALINA, w prawym dolnym rogu: HO/1943

Własność prywatna

Bibliografia: M. S. Constanza, *The Living Witness. Art. In the Concentration Camps and Ghettos*, New York, London 1982.

113

Roman Kramsztyk
Portret Marii Kon Kowalskiej w kapeluszu
Olej, płótno
Własność prywatna, Paryż

Bibliografia: *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 199, s. 215.

114

Roman Kramsztyk

Portret Stefanii Mieczysławskiej

Sangwina, papier, 23 × 16,6

Sygnowany u dołu z prawej: Kramsztyk

Fot. W zbiorach rodziny

Bibliografia: „Przekrój” 1992, nr 3, il. s. 8; *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 73, s. 235.

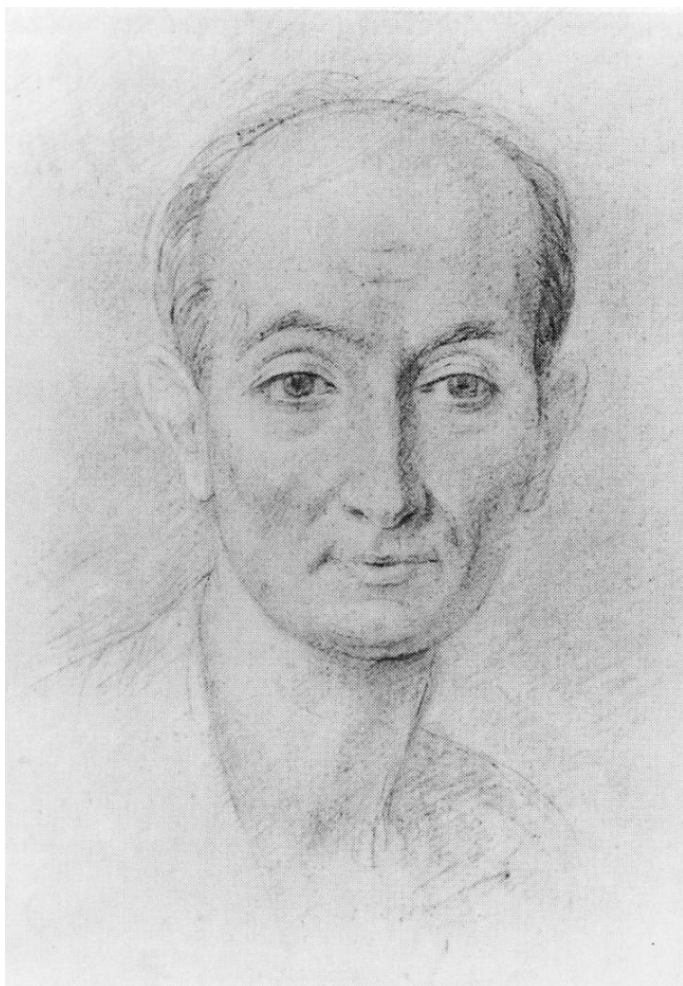
115

Roman Kramsztyk

Portret Stefanii Mieczysławskiej, 1941/1942

Fotografia w zbiorach rodziny artysty

Bibliografia: *Exposicao postuma de desenhos Roman Kramsztyk, Sao Paulo XII 1946, kat. 14; „Przekrój” 1992, nr 31, s. 8, (il.); Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 90, s. 239.*

116

Roman Kramsztyk

Portret Mieczysława Kona Kowalskiego, 1942

Sanguina, papier

Własność prywatna USA

Bibliografia: M. Kowalski, *Moi dowódcy*, Kraków 1991, il. 20; *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 92, s. 240.

117

Roman Kramsztyk

Portret mężczyzny

Kredka, papier

Sygnowany z prawej, na dole: Kramsztyk

Własność prywatna

Bibliografia: *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 93, s. 240.

118

Roman Kramsztyk
Portret Bronisławy Kon, 1940-1942
Sangwina, papier
Fotografia w zbiorach prywatnych

Bibliografia: *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 91, s. 239.

119

Roman Kramsztyk

Portret Adama Czerniakowa, ok. 1941/1942

Sanguina, papier, 28 x 25 cm,

Sygnowany z prawej, na dole: Kramsztyk

Muzeum Izraela, nr inv. M. 288-5-51

Bibliografia: „Dziennik Łódzki” 1992, nr 249, s. 4, (il.), *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 89, s. 239, il. 167.

120

Roman Kramsztyk
Portret młodego mężczyzny [chłopca], 1940-1942
Piórko, tusz, papier
Własność prywatna

Bibliografia: „*Gazeta Łódzka*” 1993, nr 10 (80) *Wyst.: Łódź 1993; Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 95, s. 241.

121

Roman Kramsztyk
Dziewczynka, 1940-1942
Sangwina, papier, 49 x 34 cm
Własność prywatna

Bibliografia: „*Odrodzenie*” 1946, nr 12, s. 8 (il.); S. Ney-Grodzińska, *Dzieci getta*, Warszawa 1947, s. 17; *Pieśń ujdzie cało. Antologia wierszy o Żydach pod okupacją niemiecką*, opr. M. Borwicz, Warszawa 1947; J. Sandel, *Motywy żydowskie w sztuce polskiej*, Warszawa 1954, s. 283; I. Witz, *Obszary malarskiej nyobraźni*, Kraków 1967, s. 101; *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 97, s. 241.

122

Roman Kramsztyk
Portret dziecka, 1940-1942
Zaginiony

Bibliografia: *Exposicao postuma de desenhos Roman Kramsztyk, Sao Paulo XII 1946, il. na okładce; Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 94, s. 240.*

123

Roman Kramsztyk

Portret młodego mężczyzny, 1940-1942

Zaginiony

Bibliografia: „*Odrodzenie*” 1946, nr 12, s. 8; *Pieśń ujdzie cało. Antologia wierszy o Żydach pod okupacją niemiecką*, opr. M. Borwicz, Warszawa 1947; *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 96, s. 241.

124

Roman Kramsztyk

Stary Żyd z dziećmi, 1940-1941

Sangwina, papier, 53,8 x 37,8

Dar MSZ, 1953

MŻIH, nr inv. A -1079

Bibliografia: Exposicao postuma de desenbos Roman Kramsztyk, Sao Paulo XII 1946, poz. kat. 6; Arte della Resistenza 1939-1945, Milano 1970, il. 370; J. Blatter, S. Milton, Art. Of the Holocaust, London 1981, s. 254, il. 51; Żydzi polscy, wystawa, czerwiec - sierpień 1989, oprac.. D. Dec [i inni], Muzeum Narodowe, Kraków 1989, kat. 550, il. 75; Żydzi w Polsce. Obraz i słowo, cz. 1, red. M. Rostworowski, Warszawa 1993, kat. 424, il. 322; Pieśń ujdzie cało. Antologia wierszy o Żydach pod okupacją niemiecką, opr. M. Borwicz, Warszawa 1947; S. Ney-Grodzieńska, Dzieci getta, Warszawa 1947, s. 45; „Przegląd Kulturalny” 1958, nr 17; I. Witz, Obszary malarskiej wyobraźni, Kraków 1967, s. 98; Encyclopaedia Judaica, Jerusalem 1974, t. 3, il. 75; Żydzi Polscy. Dzieje i kultura, Warszawa 1982, s174;

Adama Czerniakowa dziennik getta warszawskiego 6.IX. 1939 – 23.VII.1942, opr. M. Fuks, Warszawa 1983, il. 87; „Tu i teraz” 1983, nr 16; *Oczami świadków*, Warszawa 1988, il. 4; *Pamiętniki z getta warszawskiego. Fragmenty i rejestry*, opr. M. Grynberg, Warszawa 1988, s. 251; K. Móravski, *Kartki z dziejów Żydów warszawskich*, Warszawa 1993, s. 186; *Roman Kramsztyk 1885-1942 wystawa monograficzna, luty-marzec 1997*, opr. R. Piątkowska, M. Tarnowska, katalog, ŻIH, Galeria Sztuki Współczesnej Zachęta, Warszawa 1997, kat. 99, s. 242.

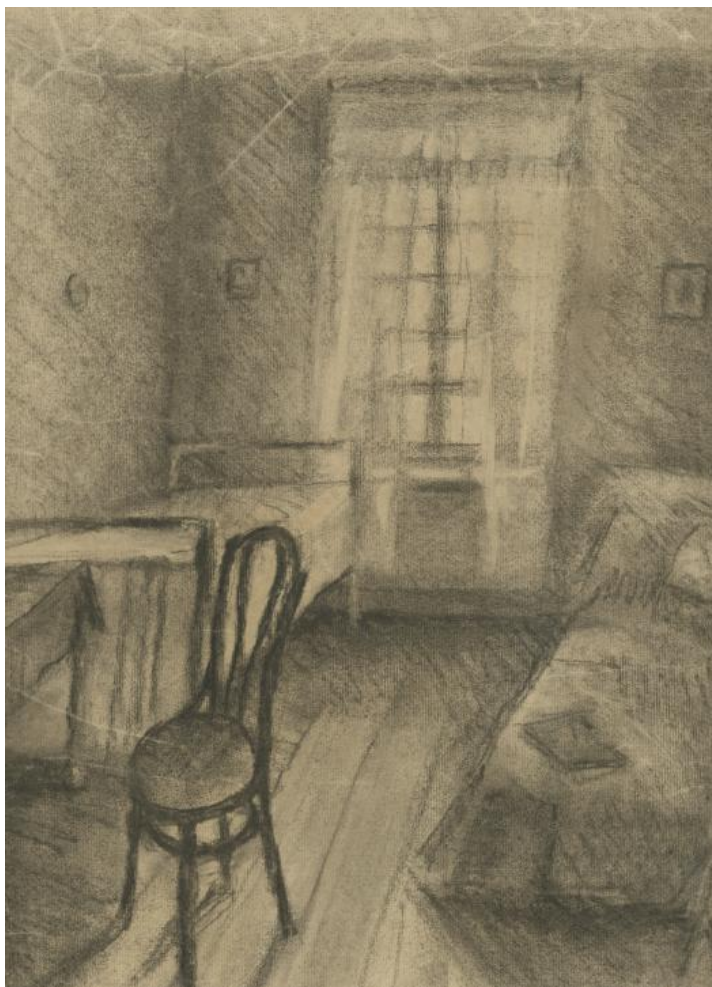

125

Roman Kramsztyk
Kobieta z dzieckiem, 1940-1942
Zaginiony

Kobieta ubrana w lachmany, przewiązana w pasie sznurkiem, na którym ma zawieszony kubek, z bosymi stopami, wygłodzoną twarzą, na której maluje się desperacja, dźwiga na ramionach małe dziecko, również owinięte w resztki odzienia. Z lewej strony studium głowy kobiecej.

Bibliografia: „*Odrodzenie*” 1946, nr 12, s. 8 (il.); S. Ney-Grodzieńska, *Dzieci getta, Warszawa 1947*, s. 17; *Pieśń ujdzie cało. Antologia wierszy o Żydach pod okupacją niemiecką*, opr. M. Borwicz, Warszawa 1947; J. Sandel, *Motywy żydowskie w sztuce polskiej*, Warszawa 1954, s. 283; I. Witz, *Obszary malarskiej wyobraźni*, Kraków 1967, s. 99.

126

Gela Seksztajn

Wnętrze sypialni, ok. 1939

Węgiel, papier, 510 x 398 mm

Na odwrocie napisy znaków wodnych: „Ingres ICA France”

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 942]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 117, il.; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn*, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 265, s. 188; *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma*, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 553.

127

Gela Seksztajn

Autoportret

Węgiel, papier, 228 × 170 mm

Sygnowany u dołu szarego papieru, do którego przyklejony jest rysunek, niebieską kredką w j. żydowskim: „G. Seksztajn – Autoportret”

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A-891]

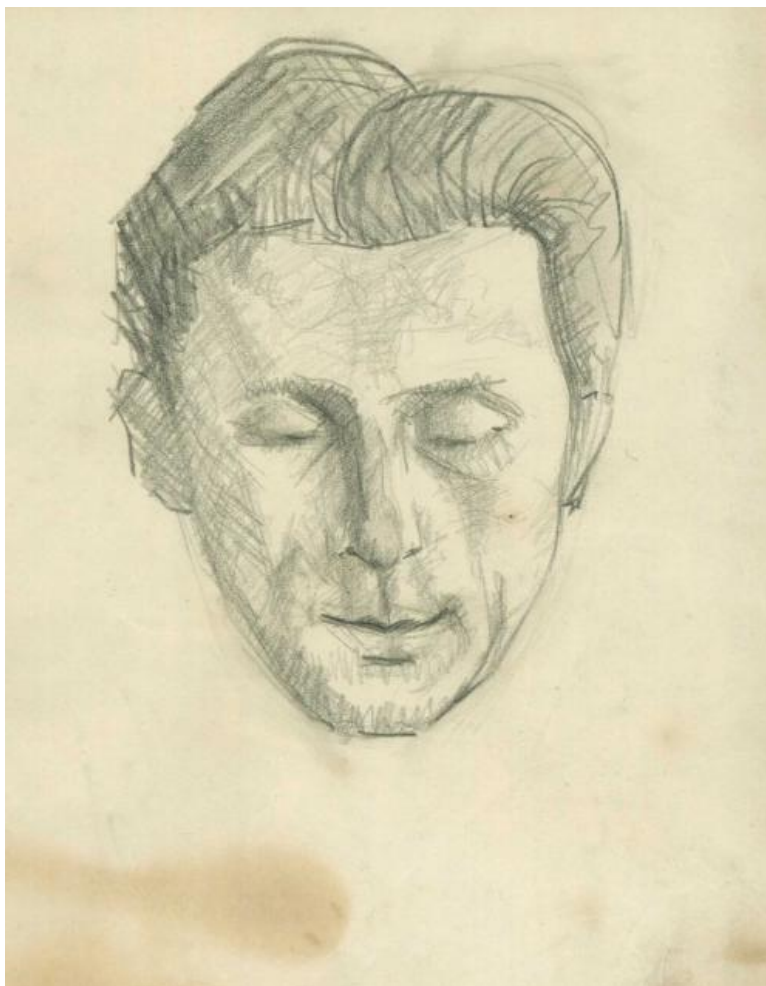
Bibliografia: Wystawa Żydowskich artystów plastyków męczenników niemieckiej okupacji 1939 – 1945, ŻTKSP, Warszawa 1948, poz. kat. 75, il s. 16.

Holocaust and Genocide Studies, t. II, nr 2, il s. 285; J. Sandel, Malarze żydowscy w getcie warszawskim, „Nasze Słowo” 1948, nr 6-7, s. 36, il.; „Stolica” 1969, nr 16, s. 15, il. Muzeum Żydowskiego Instytutu

Historycznego. Zbiory artystyczne, Warszawa 1991, il. 172; Y. Inbar, Spots of Light. To be a Woman in the Holocaust, Yad Vashem, Jerusalem 2007, s. 179, il.; Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 118, il.;

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 266, s. 189.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 546.

128

Gela Seksztajn

[*Israel Lichtensztejn ?*]

Ołówek, papier, 195 × 155 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, 1457 [A – 985/161]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 119, il.; *Y. Inbar, Spots of Light. To be a Woman in the Holocaust*, Yad Vashem, Jerusalem 2007, s. 178 il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 311, s. 214.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 582.

129

Gela Seksztajn

[*Śpiąca Margalit ?*]

Kredka, papier, 325 x 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn
MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/11]

Bibliografia:

Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 120, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 269, s. 193.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 555.

130

Gela Seksztajn

[*Śpiąca Margalit ?*]

Kredka, papier, 325 x 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym dolnym rogu: G. Seksztajn
MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 14571 [A- 947/8]

Bibliografia: *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn*, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 270, s. 193.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 555.

131

Gela Seksztajn

[Śpiąca Margalit?]

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany na odwrocie z lewej na dole w j. żydowskim: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A-947/25]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 122, il.;

Y. Inbar, *Spots of Light. To be a Woman in the Holocaust*, Yad Vashem, Jerusalem 2007, s. 179 il.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 273, s. 195.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 557.

132

Gela Seksztajn

Dziewczynka z kokardą we włosach

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/12]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 121, il.;

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 271, s. 194.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 556.

133

Gela Seksztajn

Dziewczynka

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/45]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 272, s. 194.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 560.

134

Gela Seksztajn

Dziewczynka

Kredka, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/52]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 274, s. 195.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 561.

135

Gela Seksztajn

[Pola Folman ?]

Ołówek, papier, 197 × 150 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A-985/107]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 123, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 275, s. 196.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 576.

136

Gela Seksztajn

[Pola Folman ?]

Ołówek, papier, 196 x 140 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A-985/113]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarzka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 124, il.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 276, s. 196.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 576.

137

Gela Seksztajn

[Pola Folman ?]

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A-985/110]

Bibliografia: *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn*, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 277, s. 197.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 576.

138

Gela Seksztajn

Dziewczynka

Ołówek, papier, 325 × 240 mm

Na odwrocie ołówkiem odręczny napis w j. żydowskim: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 947/5]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 278, s. 197.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 555.

139

Gela Seksztajn

Przyjaciele

Węgiel, papier, 165 × 220 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/149]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 125, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 280, s. 198.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 581.

140

Gela Seksztajn

Chłopiec

Kredka, papier, 233 × 140 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/76]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 126, il. *Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne*

Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 281, s. 199.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 572.

141

Gela Seksztajn

Głowa małej dziewczynki

Ołówek, papier, 180 × 135 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1221 [A – 985/9]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 279, s. 198.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 563.

142

Dziewczynka

Węgiel, papier, 326 x 243 mm

Sygnowany w j. żydowskim niebieską kredką, w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn
MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 542]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 127, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 282, s. 199.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 546.

143

Gela Seksztajn
Chłopiec

Kredka, papier, 325 x 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn
MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A-947/47]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 128, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 283, s. 2005.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 560.

144

Gela Seksztajn

Chłopiec

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1221 [A- 947/49]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 129, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 285, s. 201.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 560.

145

Gela Seksztajn

Chłopiec

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/34]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 284, s. 200.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 558.

146

Gela Seksztajn

Chłopiec

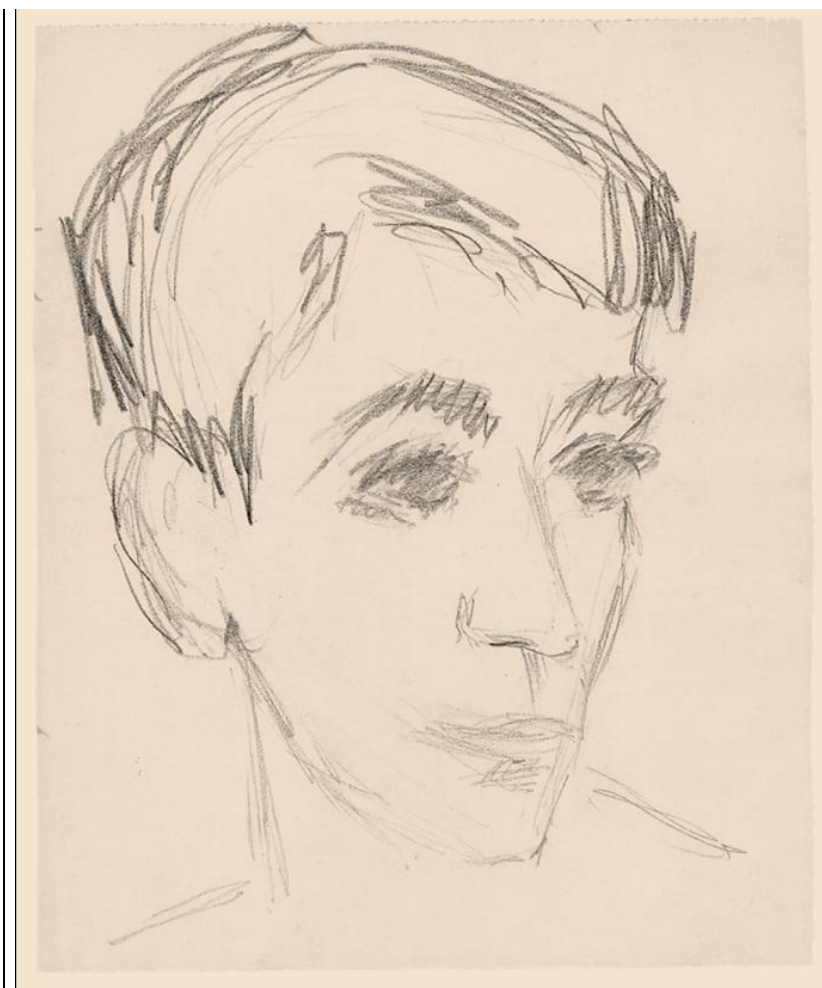
Kredka, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/48]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 130, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 286, s. 201.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 560.

147

Gela Seksztajn

Chłopak

Ołówek, papier, 185 × 150 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 985/16]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 131, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 287, s. 202.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 564.

148

Gela Seksztajn

Chłopak

Ołówek, papier, 140 × 101 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1221 [A- 985/29]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 132, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 288, s. 202.

149

Gela Seksztajn

Dziecko

Kredka, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/27]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 133, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 290, s. 201.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 557.

150

Gela Seksztajn

Dzieci jedzące w stolówce

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany na odwrocie w j. żydowskim : G. Seksztajn

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/31]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 134, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 291, s. 204.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 558.

151

Gela Seksztajn

Śpiące dziecko

Kredka, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/20]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 292, s. 204.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 557.

152

Gela Seksztajn

Dziecko

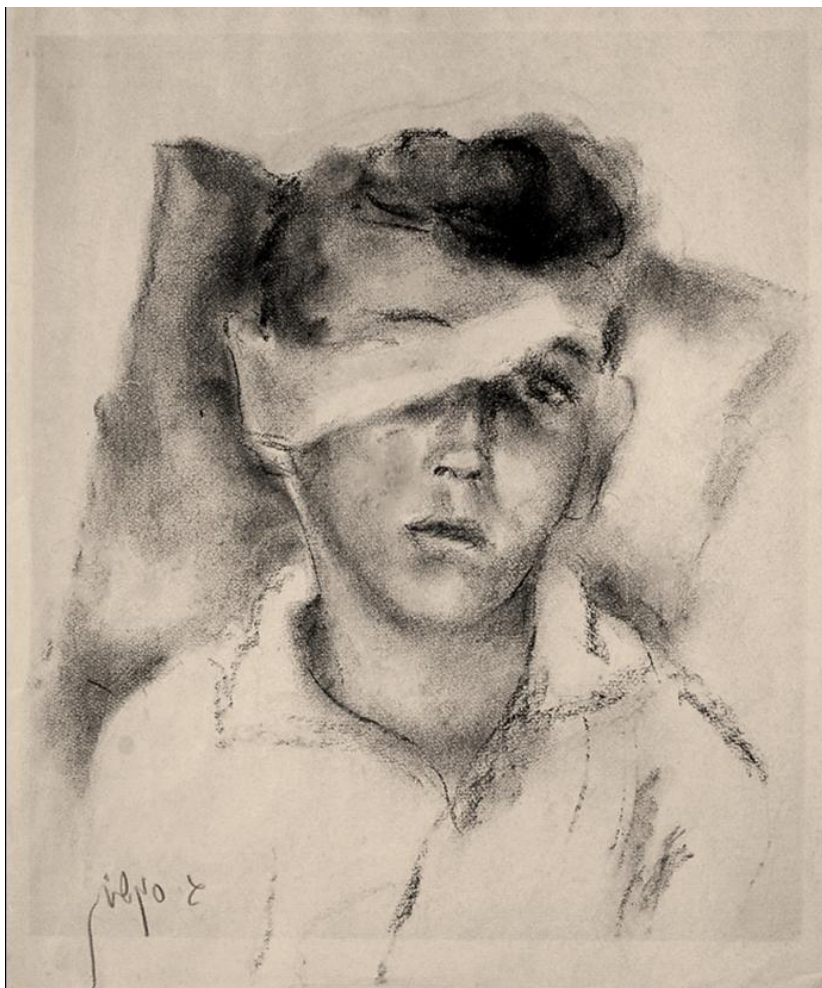
Kredka, papier, 325 × 240 mm

*Sygnowany w j. żydowskim w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn
MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/10]*

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 135, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 293, s. 205.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 555.

153

Gela Seksztajn

Ranny chłopiec wsparty na poduszce

Węgiel, papier, 380 × 318 mm

Sygnowany w j. żydowskim niebieską kredką, w lewym, dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A-539]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 136, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 294, s. 205.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 546.

154

Gela Seksztajn

Ranny chłopiec siedzący na krześle

Ołówek, papier, 330 × 215 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/21]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 295, s. 206.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 557.

155

Gela Seksztajn

Ranny chłopiec leżący na łóżku

Kredka, papier, 295 × 235 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/22]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 296, s. 206.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 557.

156

Gela Seksztajn

Chłopiec w czapce siedzący przy piecu

Kredka, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/26]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 137, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 299, s. 208.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 557.

157

Chłopiec w czapce

Popiersie ujęte z profilu

Węgiel, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany na dole pośrodku: G. Seksztajn

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/43]

Bibliografia: Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim, oprac. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 138, il.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 301, s. 209. Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 560.

158

Chłopiec w czapce

Węgiel, papier, 325 × 240 mm

Sygnowany w prawym dolnym rogu:

G. Seksztajn

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/41]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 300, s. 208.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 559.

159

Gela Seksztajn

Chłopak

Węgiel, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/40]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 297, s. 207.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 559.

160

Gela Seksztajn

Chłopak

Węgiel, papier, 325 × 242 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 540]

Bibliografia: Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 298, s. 207.

Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy, Inwentarz Archiwum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 546.

161

Gela Seksztajn

Mały handlarz uliczny

Kredka, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1221 [A- 947/42]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 139, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 302, s. 209.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 559.

162

Gela Seksztajn

Dziewczynka

Akwarela, papier, 780 x 450 mm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inv.: Ring, I, nr 1457 [A-28]

Bibliografia: *Żydzi polscy, dzieje i kultura*, Warszawa 1982, s. 176;

Sztuka i kultura za murami, katalog wystawy, Warszawa 1978, s. 10, il;

Muzeum Żydowskiego Instytutu Historycznego. Zbiory artystyczne, Warszawa 1991, il. 185;

Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 140, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 303, s. 210.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 544.

163

Gela Seksztajn

Zebrząca dziewczyna

Akwarela, karton, 715 × 440 mm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring, I, nr 1457 [A-31]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 141, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 304, s. 211.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 544.

164

Gela Seksztajn

Dziewczyna w łachmanach

Akwarela, karton, 780 × 465 mm

Sygnowany w lewym dolnym rogu: G. Seksztajn

MŻIH, nr inw.: Ring, I, nr 1457 [A-33]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 142, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 304, s. 211.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 545.

165

Gela Seksztajn

Młoda kobieta

Ołówek, papier (bibułka), 190 × 145 mm

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/2]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 143, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 306, s. 212.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 562.

166

Gela Seksztajn

Kobieta

Ołówek, papier, 175 × 145 mm

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/87]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 144, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 307, s. 212.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 573.

167

Gela Seksztajn

Głowa kobiety

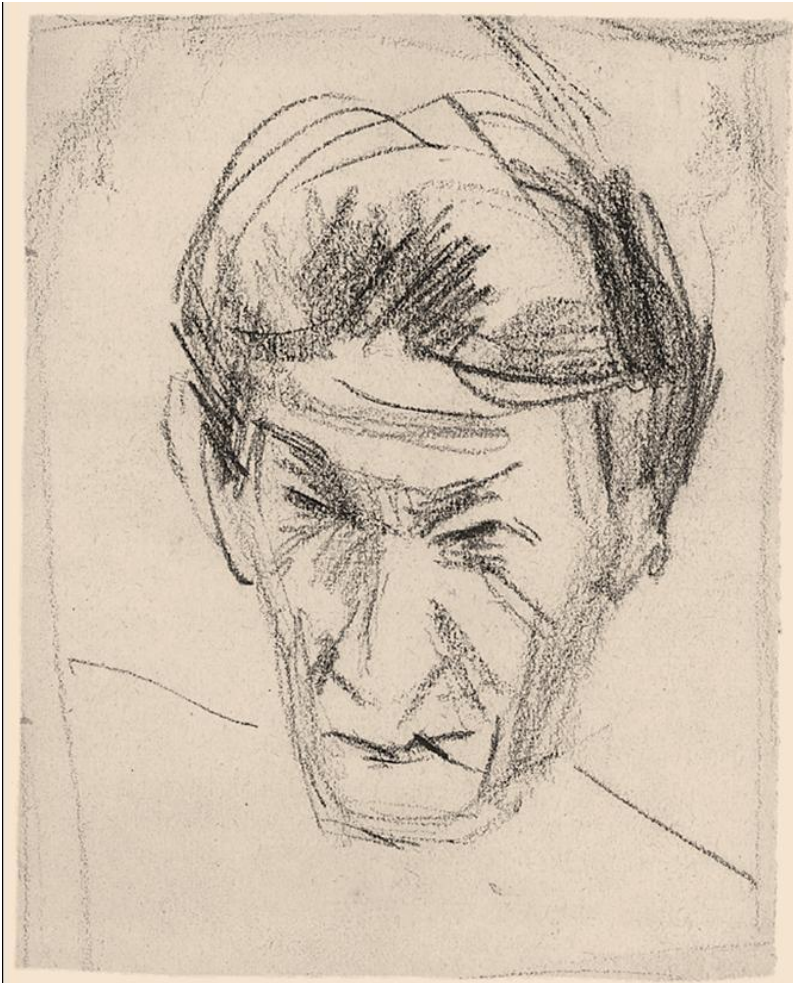
Ołówek, papier, 325 × 240 mm

MŻIH, nr inv.: Ring. I, nr 1457 [A- 947/19]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 145, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 309, s. 213.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztejn, Warszawa 2011, s. 556.

168

Gela Seksztajn

[*Hersz Danielewicz?*]

Kredka, papier, 153 × 120 mm

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/75]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 147, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 310, s. 214.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 572.

169

Gela Seksztajn

Portret mężczyzny w okularach [Mąż artystki ?]

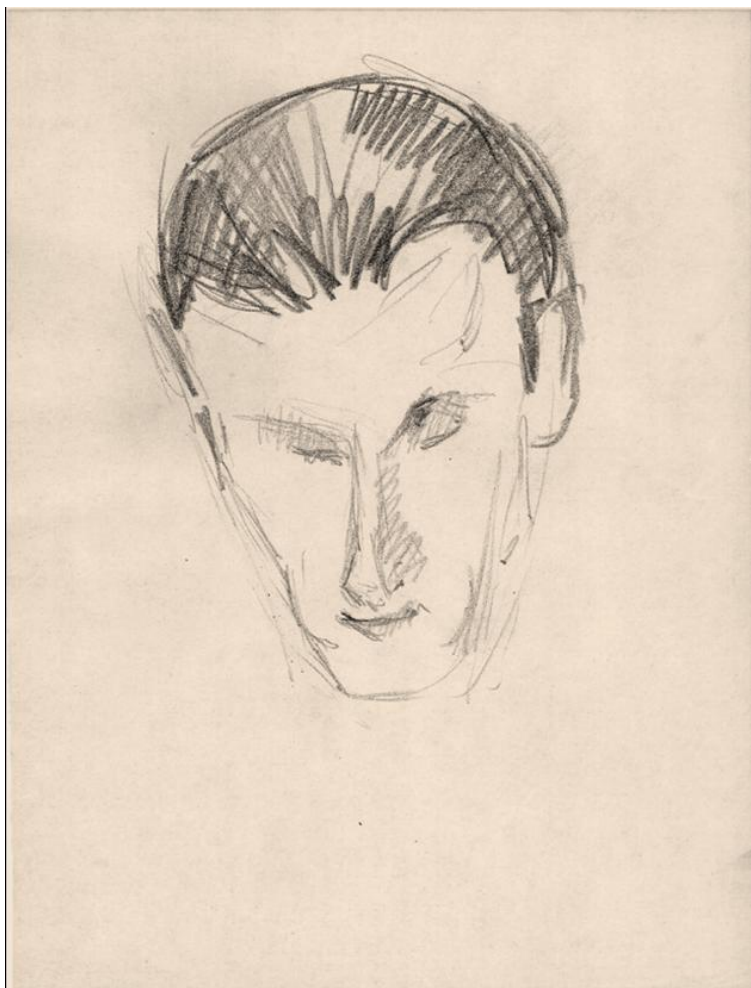
Kredka, papier, 199 x 170 mm

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/168]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 148, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 267, s. 190.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 583.

170

Gela Seksztajn

Mężczyzna [Israel Lichtensztein ?]

Ołówek, papier, 197 × 147 mm

MŻIH, nr inw.: Ring. I, nr 1457 [A – 985/109]

Bibliografia: *Gela Seksztajn 1907-1943. Żydowska malarka w getcie warszawskim*, oprac.. M. Tarnowska, katalog wystawy ŻIH IN-B, Warszawa 2007, kat 149, il.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, tom 4, Życie i twórczość Geli Seksztajn, oprac. M. Tarnowska, Warszawa 2011, ilustracja i poz. kat. 268, s. 192.

Archivum Ringelbluma. Konspiracyjne Archivum Getta Warszawy, Inwentarz Archivum Ringelbluma, oprac. T. Epsztein, Warszawa 2011, s. 576.